MAGAZIN ZA PROMOCIJU ČITANJA

BOOKVAR

WWW.BOOKVAR.RS MART-APRIL 2014. BROJ 8

MARKO VIDOJKOVIĆ "UREDNIK"

MARKO KRALJEVIĆ PROTIV KESEDŽIJE MUSE

PISAC KOJI JE "IZMISLIO" ANEKSIJU KRIMA

COOL BIBLIOTEKE

TETOVIRANI KNJIŽEVNI JUNACI

POPUST ZA ČITAOCE BOOKVAR MAGAZINA

WWW.REDBOX.RS

HANTER S. TOMPSON
PARANOJA U LAS VEGASU

DIVLJE PUTOVANJE U SRCE AMERIČKOG SNA

Paranoja u Las Vegasu je remek-delo savremene američke književnosti, poslednji klasik bit-literature prvi put objavljen 1972. godine. Ovo brutalno literarno iskustvo sudaranja sa svim društvenim normama doživelo je mnogo izdanja i prevoda i prodato je u više od tri miliona primeraka širom sveta. Na Kanskom festivalu 1998, premijerno je prikazan igrani film u režiji Terija Gilijama (ex-Monti Pajton), sa Džonijem Depom i Benisijom Del Torom u glavnim ulogama.

Raol Djuk i njegov advokat kreću na delirijumsko-narkofilsko putovanje u srce američkog sna – u moderni Vavilon (Las Vegas), grad podignut mafijaškim novcem usred nadrealistične pustinje – da bi izveštavali sa čuvene motociklističke trke Mint 400. Razbijajući sve šablone „pristojnog ponašanja", dvojica osvedočenih avanturista-volšebnika („suviše čudni da bi živeli i suviše drugačiji da bi umrli"), doživljavaju „neotesani, fizički susret sa fantastičnim mogućnostima koje pruža život u ovoj zemlji – ali samo za one sa velikim mudima. A naša su malo manja od slonovskih." Umuvavši se na Nacionalni seminar javnih tužilaca o narkoticima i opasnim psihoaktivnim supstancama, ovaj par nastranih junaka „koji nisu predviđeni za masovnu proizvodnju" eksplicitno parodira radikalni optimizam tadašnjeg američkog establišmenta u suzbijanju „opake bolesti mladih", jer samo „onaj ko se pretvori u zver, lišava se bola što je čovek".

RED BOX
063/364-885
064/166-09-77
REDBOXKNJIGE@GMAIL.COM

713454 DIN

HANTER S. TOMPSON PARANOJA U LAS VEGASU

HANTER S. TOMPSON
PARANOJA U LAS VEGASU
DIVLJE PUTOVANJE U SRCE AMERICKOG SNA

POPUST ZA ČITAOCE BOOKVAR MAGAZINA

Vjeran Miladinović

MERLINKA

Terezin sin

AUTOBIOGRAFIJA
BEZ ŠMINKE

photo+design vladimir opsenica

b red x

WWW.REDBOX.RS

Krajem aprila navršava se 11 godina od brutalnog ubistva ex-YU trans ikone Vjerana Miladinovića.
Tim povodom, tokom aprila meseca, RED BOX, samo za čitaooce BOOKVAR magazina, pored redovnih 20% popusta koji važi za sva naša izdanja, odobrava dodatnih 25% popusta za Vjeranovu autobiografiju TEREZIN SIN.

F: 14x20 cm
O: 428 str
Mek povez, llatinica, ilustrovano crno-belim fotografijama.
Predgovor: Miljenko Jergović - DAN SVETE MERLINKE
Puna cena: 1375 dinara
Cena za čitaoce BOOKVAR magazinna: 750 dinara

RED BOX
063/364-885
064/166-09-77
REDBOXKNJIGE@GMAIL.COM

1375 750 DIN

FONDACIJA ANA I VLADE
DIVAC

BUDI JEDAN U MILION

DA ZAJEDNO OBNOVIMO OSNOVNE ŠKOLE U SRBIJI!

SMS

SMS NA 2112

Cena poruke je ista za sve operatore mobilne telefonije i iznosi 100 dinara
a na donirani iznos se ne naplaćuje porez

vip telenor mts

Svako od nas može da
postane deo velikog tima.
Budi „Jedan u milion“, doniraj **1 evro mesečno**
(12 evra godišnje) i pomozi nam da
obnovimo osnovne škole u Srbiji.

ONLINE DONACIJOM PREKO SAJTA

www.milionsrba.com

UPLATA NA RAČUN

Primalac:
Fondacija “Ana i Vlade Divac”
Ilije Garašanina 53a/7, Beograd

Svrha plaćanja:
Donacija - 1 u milion

Šifra plaćanja: 187

Broj računa: 250-1050000035060-56

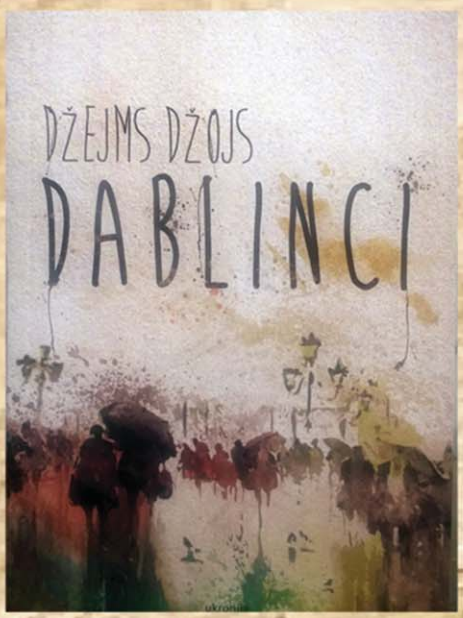

ЧИТАЊЕ ЈЕ ПУТ

књиге УКРОНИЈЕ

књижарама: Дерета, Делфи СКЦ, Це

или поручите на 063/483-917

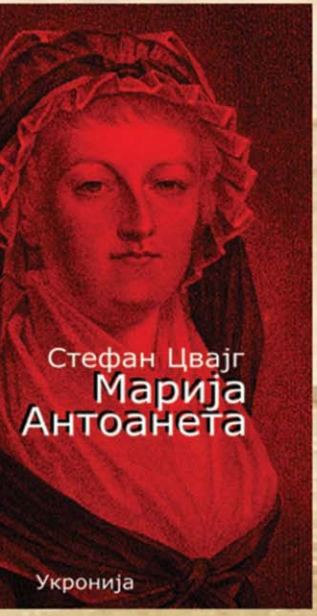
Стефан Цвајг
Марија Антоанета
Укронија

Питер Акројд
ПОСЛЕДЊИ ТЕСТАМЕНТ
Оскара Вајлда
УКРОНИЈА

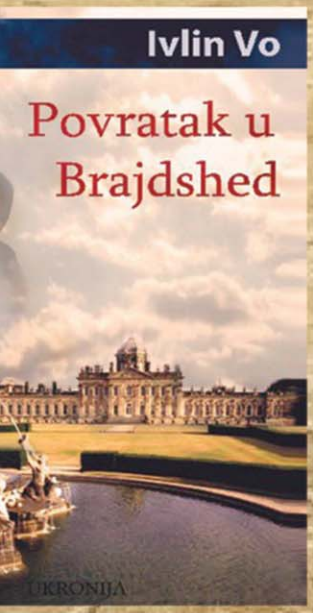
Ivlin Vo
Povratak u Brajdshed
UKRONIJA

VIKTOR IGO
ČOVEK KOJI SE SMEJE
UKRONIJA

у
нтер

SADRŽAJ

MARKO KRALJEVIĆ
PROTIV
KESEDŽIJE MUSE (14)

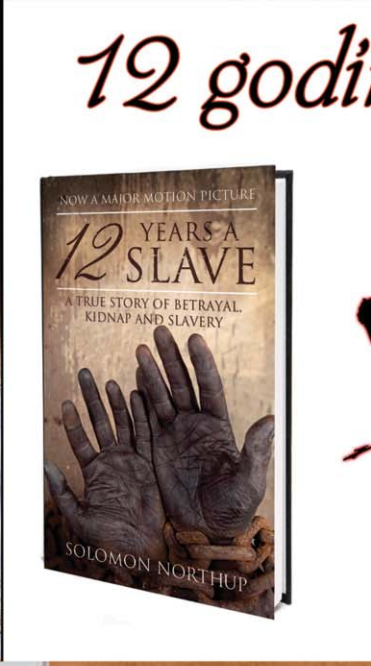

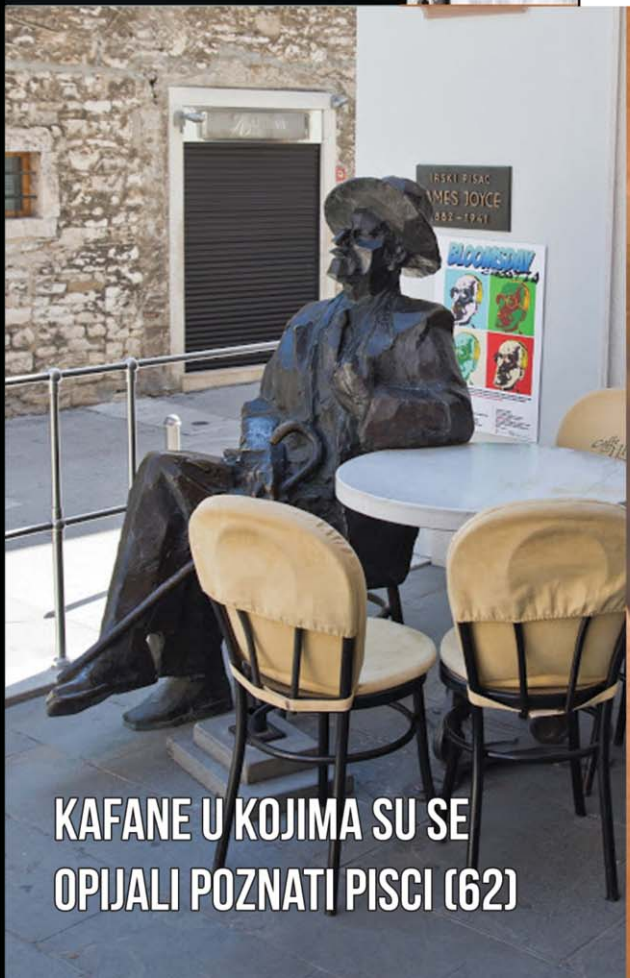

KAFANE U KOJIMA SU SE
OPIJALI POZNATI PISCI (62)

UŽASNI
POZNAT

na ropstva

(30)

„NAJKUL“
GRADONAČELNIK
NAPISAO MEMOARE (50)

LJUBAVNI ŽIVOTI
TIH AUTORA (82)

ČARLI BRAUN I SNUPI
STIŽU NA VELIKE EKRANE (90)

NOVI PUTOPIS JEDNOG OD NAJPOZNATIJIH SVETSKIH PUTNIKA!

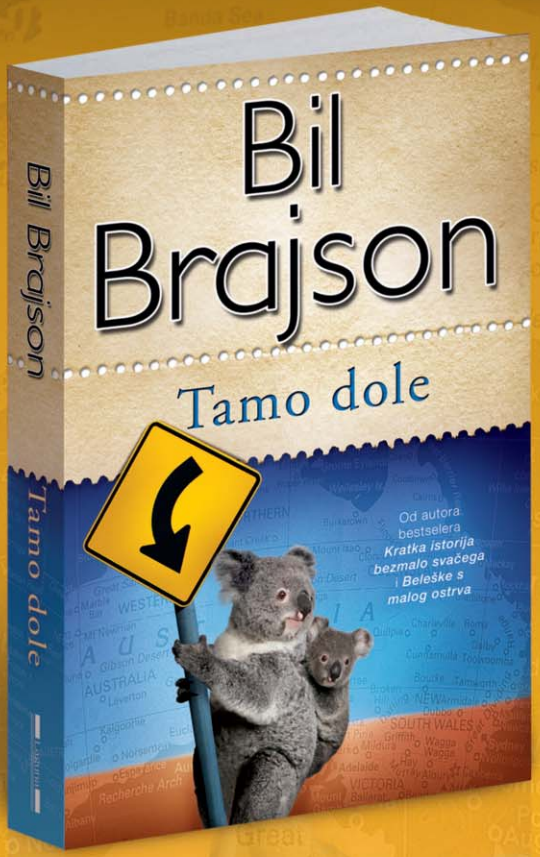

Knjiga koja će vam dočarati pravu Australiju.

www.laguna.rs

Laguna

BOOKVAR

REČ UREDNIKA

Bookvar -Magazin za promociju čitanja
Izdavač: Regionalni info centar
Web: www.bookvar.rs
E-mail: bookvarmagazin@gmail.com
Facebook: www.fb.me/bookvar.rs
Magazin izlazi svakog drugog meseca

Posle kratke i ničim izazvane zime koje bi se postidelo i doba bez klimatskih promena, došlo je proleće. Sunčano i toplo vreme me je nateralo da ponovo pokušam jednu od najvećih perverzija svakog poštenog ljubitelja knjige – čitanje u prirodi. Ili, makar, u prirodi koju nam pruža grad.

Odložio sam svoje omiljeno zimsko štivo, Kafkine pripovetke i pisma, na najvišu policu uzeo „Još malo pa nestalo“ , autostoperski vodič kroz svet koji iščezava, Daglasa Adamsa, obukao majicu sa kratkim rukavima i krenuo u osvajački pohod ka prirodi.

Ne znam zašto ovo ne radim češće? Poslednji put sam čitao u prirodi pre, jedno, deset godina. Okej. Gde da sednem? Na klupu kao penzioneri, nikako. Ja sam jošte mlad, telom, a naročito duhom. Neću da me komšije vide sa penzosima, šta će posle da pomisle o meni? Da sam njihova sorta? Jok, more! Na travu! I to podno krošnje nekog drveta. Možda baš onog gde upravo ona slatka kuca....hm...obeležava svoju teritoriju? Ili pod onim gde jedna još slađa kuca kombinovanih pasmina takođe obeležava svoju teritoriju na jedan temeljniji i mirisniji način, svakako? Jedno drvo su kaparisala slatka dečica, jedno zaljubljeni par...Možda da u gradu imamo jednu malu šumu...Predložiću ovo na sledećem sastanku Kluba čitalaca pod drvetom. Konačno sam našao drvo pod kojim mogu da čitam na miru. Na miru? U kakvim zabludama ja živim. Otvorio sam prvu stranu knjige istovremeno kada mi je palo na pamet da li je počela sezona krpelja. Mislim, ne bojim se ja bubica, ali lajmske bolesti da. Jedna mušica je sletela na knjigu, druga na moj nos, a neke su u slobodnom letu paradirale oko glave. Iritirajuće zujanje nije bilo ništa u odnosu na gugutanje ptice na grani tačno iznad mene. Da li je ptičica ovog jutra bila do nekog spomenika ili će baš nameni da obavi...to? Zašto sam baš seo na koren drveta. Žulja. Ništa lepše od vetra koji mrsi kosu, osim ako vetar donosi miomirise obližnje fabrike ribljeg zejtina ili čega već. Gospođo, vaš predivni ljubimac rase bokser je svojim balavom njuškom bacio pogled na moju knjigu. Nema veze, papir upija sve.

Idem na klupu. A na klupama debatni klubovi – politika, sport, politika, politika, reuma, politika, vreme/reuma... Kako se zove drvo od koje je napravljena ova klupa? Beton, u šali kažu moja leđa. Mladiću, vidim čitate, neću da vam smetam, ali tako sam ja, još u oktomberu '68...1868. znate...Nisam ni sumnjao. Nemam deset dinara. Neka deca iz Zvečanske prelistavaju te slikovnice, što bih ja? Zaboga!

I onda sam se setio zašto se svaki moj prethodni pokušaj opuštajućeg čitanja u pastoralnim predelima prirode završava nervnim slomom. Vratio sam se kući. Dragi moji Kafka i Milena, nikada neću da vas napuštam. Nikada!

Ako možete da čitate na miru u prirodi, čitajte, ako ne možete čitajte kod kuće. U svakom slučaju nemojte da ne čitate. Naročito nemojte da preskočite ovaj broj magazina Bookvar. Preporučujem tekstove o tome kako je Žil Vern izazvao prvu NLO paniku, članak koji nam otkriva kakvi su bili ljubavnici pisci romantizma, a kakvi američki predsednici. Naučnici su konačno utvrdili algoritam koji predviđa da li će knjiga da bude uspešna ili ne. Otputujete u Australiju zajedno sa Bilom Brajsonom, a u Las Vegas sa našim Markom Vidojkovićem. U ovom broju možete da pročitate i intervju sa ovim našim poznatim piscem mlađe generacije.

Uživajte u čitanju!

Milan Aranđelović, urednik magazina Bookvar

MARKO KRALJEVIĆ PROTIV KESEDŽIJE MUSE

Naslov: „Urednik“
Pisac: Marko Vidojković
Izdavač: Laguna, Beograd 2014.

Sa zebnjom sa počeo da čitam najnoviji roman Marka Vidojkovića. Prethodnih nekoliko nisu bili ništa posebno, a ja sam od Vidojkovića, ipak, želeo nešto posebno. Da bih ja uživao, ali i da bih imao “su čime” pred one moje prijatelje koji me sa zgražavanjem pitaju zašto još uvek čitam Vidojkovića.

„Hoću da mi se nešto lepo desi odmah“ je naslov Vidojkovićevog autobiografskog romana iz vremena kada je on prestao da bude sagovornik Peščanika tog pomalo depresivnog čuvara srpskog morala. U tom trenutku sam ja pomišljao da prestanem da budem čitalac Vidojkovića. Međutim Svetislav Basara kaže da svaki pisac sve vreme, ceo svoj život, piše samo jednu knjigu, koja je podeljena koricama, naslovima... Ja nisam hteo da odustanem pre nego što pročitam tu Vidojkovićevu knjigu koju još uvek piše. “Kandže 2: Diler i smrt”, slojevite gotovo do nečitljivosti, je bio korak napred u odnosu na “Hoću da mi se nešto lepo desi odmah”, ali ipak ništa posebno u odnosu na Kandže (jedan, jedine i neponovljive). Zato sam stalno odlagao početak druženja sa Urednikom.

“Urednik” je započeo kao ostvarenje svih mojih najgorih strahova. Već na drugoj strani se protagonista romana žali kako davno, još od prethodnog dana, nije duvao. Na trećoj stranici je već šmrkao koku u kolima sa kolegom i prisećao se kako je šmrkao koku sa nekom pičkom koju je kasnije prcao. Na trećoj stranici je šmrkao koku u redakciji, onda je dobio sms od neke pičke koja je evocirala uspomene na njegovu kurčinu i tražila još, onda je on otišao kod bivše pičke sa kojom je malo šmrknuo koku , zatim je kresnuo neku pičku u javnoj garaži, pa je, za promenu, šmrkao koku i onda stvarno nisam znao šta me čeka na desetoj stranici romana i sa zebnjom sam je okrenuo. Možda me je čekalo razvlačenje lajne koke na omotu cd-a Ramonsa ili pušenje kurca uz Ramonse na zadnjem sedištu krajslera? Čak se i

MARKO VIDOJKOVIĆ
UREDNIK
OD AUTORA BESTSELERA „KANDŽE“
MARKO KRALJEVIĆ U LAS VEGASU!
„BIO SAM URAĐEN KAO ZMAJ, ALI MI JE STALNO TREBALO JOŠ.“
INSPIRISANO ISTINITIM DOGAĐAJIMA

glavni junak romana, Marko Kraljević, zapitao „...šta je to sa ženama i sisanjem kurca...“, a u redakciji gde on radi njegovi saradnici su igrali video igre u kojima su defilovale Crvenkape i kurčevi od pola metra.
U jednom trenutku junak romana daje recept za uspešnog pisca: “Toliko riba, toliko gudre, toliko šalterskih radnica koje su me prepoznavale, nema šanse da roman ne uspe.”

Dakle deseta stranica Urednika. I tada me je Marko Vidojković iznenadio. Kanadski režiser Brus LaBrus kaže da ima običaj da u prvih deset-petnaest minuta svojih filmova ubaci neku „skaradnu“ scenu i na taj način natera one ljude koji i onako ne bi ukapirali šta on želi da kaže svojim filmom da odustanu od gledanja. Dakle ko ostane veran filmu od njegovog ostatka može da očekuje sasvim pristojno i normalno ostvarenje. Čini mi se da je to ovaj put uradio i Marko Vidojković. Ako čitalac preživi prvih nekoliko stranica koke koja nije pošmrkana u Crvenkapama i Kandžama 2, kao i kurčeva od pola metra koji nisu popušeni u tim romanima, od romana “Urednik” može da očekuje jedno prilično strejt i aseksualno prijatno iskustvo. Glavni junak knjige „Urednik“ je Marko Kraljević pisac, urednik „Big Boja“, časopisa koji izdaje kuća „Burleska“, u okviru koje izlazi još jedan muški magazin po imenu „Džentlmen“. Njega redakcija šalje u Las Vegas na godišnje okupljanje urednika svih svetskih izdanja „Big Boja“. I tu, u samoj prestonici bluda i greha, među Ligom izuzetnih bludnika, naš junak Marko Kraljević mora da dokaže svoj status anti-he-

roja.

„Ako nešto vredi terati, onda vredi i preterati“, glasi jedan od xxx Marfijevih zakona. Marko Kraljević odlučuje da na izazov globalne ekonomije koja, u trenutku kada ljudi u svetu umiru od gladi, bahato troši pare na besmislene

skupove besmislenih časopisa, odgovori bahatošću. Ne može globalno licemerje da bude odvratno koliko Kraljević može da bude.

„Ne može lova da presuši“, kaže glavni junak Urednika. Marko Vidojković je uspeo da na, pomalo, šašav način opiše korene svetske

ekonomske krize. Račun na koji je Marko Kraljević pio, kupovao drogu koju je delio šakom i kapom svojim kolegama urednicima, spavao u ekskluzivnom hotelu je nekoliko godina stigao na naplatu u vidu globalne krize. Pare su lepo tekle sve do trenutka dok se neko nije zapitao gde je izvor. „Ne može lova da presuši“, ako se kreće u krugu, u našem krugu, naravno. Ali, presušila je. I kao rezultat imamo, na primer, Bosanski scenario. Marko Kraljević nam daje odgovor i zašto nećemo da doživimo Srpski scenario, neku lepu i prigodnu socijalnu pobunu vazda gladnih – „Nema izlaza za Srbiju, to je jasno!“.

Uprkos svom nonšalantnom ponašanju Marko Kraljević je svestan da je on luzer i da je sistem u kome on može da uživa na najbesmislenije načine pogrešan. „...ima li uopšte situacije u kojoj bi mi sve bilo potaman?“, pita se on svestan da je „Jedino je atmosfera u mojoj glavi bila loša“. Strašna je spoznaja da je zapravo Marko Kraljević ipak pozitivan lik „među licemernim čudovištima“ kakvim je okružen.

Uprkos svoj energiji koju Marko Kraljević i Marko Vidojković ulažu da bi iskoristili svaki trenutak koji im je rođenjem dat, na kraju se ipak postavlja pitanje „Da li smo dovoljno živeli?“.

Dakle, da odgovorim svojim prijateljima na pitanje zašto još uvek čitam Vidojkovića. Zato što mislim da je Vidojković okej. On piše knjige koje ovo vreme traži što je dobro. Pismen je, načitan, inteligentan, ima svoj stav i očekujem da dolazi vreme kada će da napiše svoje najbolje knjige.

Piše: Milan Aranđelović

VIDOJKOVIĆ MOŽE SVE DA

INTERVIEW

Marko Vidojković rođen je u Beogradu, 1975. Objavio romane „Ples sitnih demona“, „Đavo je moj drug“, „Pikavci na plaži“, „Kandže“, „Sve crvenkape su iste“, „Hoću da mi se nešto lepo desi odmah“ i „Kandže 2: Diler i smrt“, kao i zbirku priča „Bog ti pomogo“. Roman „Kandže“je od oktobra 2004. do maja 2005. doživeo pet izdanja i, kao jedna od najprodavanijih knjiga domaćeg autora, dobitnik je nagrade Zlatni bestseler. Godine 2006. Vidojković je za „Kandže“ dobio i nagradu Kočićevo pero, a za „Sve crvenkape su iste“ Vitalovu nagradu. Objavljivan u Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji, Bugarskoj, Nemačkoj i Poljskoj. Bio urednik u časopisima „Maxim“ i „Playboy“.

Marko Vidojković je nedavno objavio novu knjigu „Urednik“ koja prati nekoliko dana u životu Marka Kraljevića, urednika časopisa za velike dečake „Big Boj“ koje on provodi na konferenciji u Las Vegasu. „Urednik“ je roman koji nam daje upravo ono što i očekujemo od Vidojkovića. Ni manje, možda malo više. Oni koji su ga voleli ranije, voleće ga i tokom čitanja romana „Urednik“, a oni koji nisu oni će da preskoče i ovu knjigu. Jedno je sigurno – Vidojković nikoga ne ostavlja ravnodušnim. I to je, u ovoj „zombiranoj“ Srbiji, super.

O Vidojkovićevim prethodnim, aktuelnim, ali i budućim knjigama, kao i o još nekim stvarima porazgovarali smo malo sa njim.

Boban Šestić, Bezimeni, Marko Kraljević... Narodna knjiga, Samizdat, Rende, Laguna... Sve se menja, da li je to slučaj i sa autorom? Koliko se razlikuje Marko Vidojković koji je napisao „Ples sitnih demona“ u odnosu na pisca „Urednika“?

Kada sam pisao „Ples sitnih demona“, jedino što sam znao je gde mi priča počinje i gde se završava. U njoj je, naravno uz malu pomoć mašte, opisana epopeja Bobana Šestića kroz drugi razred „Pravno-birotehničke“. Još od „Pikavaca na plaži“, mog trećeg romana, volim da se igram sa istinom i maštom, namerno upotrebljavam jungovske simbole u knjigama, a u romanu „Hoću da mi se nešto lepo desi odmah“ sam čak izveo eksperiment sa pisanjem potpuno istinitog romana. Svaka knjiga je različita, gledano iz mog ugla. „Urednika“ sam namerno pisao istim književnim postupno kao „Pikavce na plaži“. Obe knjige su knjige o putovanjima i za mene je bio izazov da ponovim način pripovedanja u „Pikavcima“. Na kraju mi je, posle velikih muka i velikog skraćivanja viškova, to i uspelo. Skratio sam ga sa 300 na 230 strana, izmontirao prvi deo romana na isti način kako sam to radio u „Pikavcima“ i na kraju dobio nešto što bi neko ko me čita od prve knjige mogao da doživi i kao „Pikavce na kokainu“. Razlikujem se prilično od samoga sebe pre četrnaest godina. Pre svega, imam četrnaest godina više, kako biološki, tako i iskustveno. Imam mnogo veću kontrolu nad onim što pišem, tačno znam šta želim, šta mi

NAPIŠE, SAMO JE PITANJE ŠTA ŽELI DA NAPIŠE

treba i, kad završim prvu ruku knjige, tačno vidim gde sam se zajebao, pa znam šta da brišem, odnosno šta da dodajem. Zanimljivo je da sam romane „Ples sitnih demona“ i „Đavo je moj drug“ napisao za dvanaest, odnosno za deset dana, a da sam se s „Pikavcima“, koje sam pisao u leto i jesen, 2001, imao žešćih muka. Identične muke prošao sam i s „Urednikom“. Trebalo mi je dobrih šest meseci da dođe do poslednje verzije, što je za moje uslove previše, jer dok pišem, pomalo poludim, pa mi posle treba neko vreme da se malo unormalim, kako bih se posvetio novom projektu.

Da li misliš da si promenio i ciljnu grupu za koju pišeš i koja te čita? Nekada su glavni junaci tvojih romana bukvalno gladovali i grebali se za koje pivo na žurkama, a sada razvlače lajnu za lajnom kokaina i kažu da „Ne može lova da presuši“. Koliko širok krug ljudi može da se poistoveti sa današnjim junacima tvojih romana?

„Urednik“ je istorijski roman. Nije bio dugačak period kada je moglo u životu kao i u „Uredniku“. Igra sudbine dovela me je do uredničkog mesta, radio sam te poslove najbolje što sam mogao, a konferencije, sve tri na kojima sam bio, bile su savršen poligon za iživljavanje. U njima sam video inspiraciju za moja buduća dela. Danas, pisac „Urednika“ mnogo više liči na pisca romana „Ples

sitnih demona“, nego na urednika u „Uredniku“. Došla je ekonomska kriza i vremena opisana u mom novom romanu su otišla u nepovrat. Danas lajne vuku samo političari i njihovi ortaci, samo odabrana nazovi-elita putuje po belom svetu, a 2006. je i pankerski klošar mogao nekim čudom da završi u Vegasu. Ja sam svoj najverniji čitalac i pišem pre svega sebi. O drugima ne razmišljam, ali vidim da se taj krug širi. Moji nekada mladi čitaoci sada više nisu toliko mladi, ali me i dalje čitaju. I njihovi roditelji me i dalje čitaju. Pa čak i poneka baba i poneki deda. Ono što je sjajno je što se pojavljuju novi mladi čitaoci, što će reći da sam se u ovih petnaest godina etablirao kao neka vrsta pisca za tinejdžere, osećam se kao portal u svet knjiga. Često se desi da neko ko nikada nije ništa pročitao smaže neku moju knjigu, pa onda proba da nađe i nešto drugo što mu leži i, odjednom, eto ljudskog bića koje čita knjige, a to je aktivnost koja najbolje jača moždane vijuge.

U jednom trenutku Marko Kraljević, junak romana “Urednik” kaže „Toliko riba, toliko gudre, toliko šalterskih radnica koje su me prepoznale, nema šanse da roman ne uspe“.Da li je u pitanju ironična samokritika? Interesuje me da li ti se čini da možda malo i preteraš sa tolikim ribama i gudrom u romanima? Da li Marko Vidojković može da napiše roman u kome nema gudre?

Bilo je u životu i riba i gudre mnogo više nego u „Uredniku“. To su takva vremena bila, seks, droga i rokenrol, još od Crvenkapa, 2006, nisam napisao ovako promiskuitetnu knjigu. U mom prethodnom romanu, „Kandže dva - Diler i smrt“, glavni junak ima samo jedan seksualni odnos i samo jednu kokainsku seansu, a u mom sledećem romanu, koji planiram za kasnu 2015, sigurno neće biti ni kokaina, ni marihuane, niti bilo kog drugog ilegalnog narkotika. Najverovatnije neće biti čak ni seksa. Ali će biti strave i užasa. Marko Vidojković može sve da napiše, samo je pitanje šta želi da napiše.

Da li si svestan da, na neki način, podvaljuješ svojim čitaocima. Uvališ im malo, jednu knjigu, a onda se oni navuku i uvek žele još?

Možda čitaocima podvaljujem, ali samom sebi ga uvaljujem. Potreba za novim romanom se javlja iznova i iznova, često i pre nego što završim onaj koji trenutno pišem. Svako ko se navukao na moja dela, ne mora da brine, dok god sam živ, radiću na nečemu novom. I sa „Urednikom“ je isto – pročitaju ga za dan i pitaju kad će sledeća. To je sasvim legitimno pitanje, pa sam stoga odlučio da između ovog i sledećeg romana izbacim na svetlost dana i novu zbirku priča, pošto ih imam preko pedeset napisanih, a nikada objavljenih. Kad sam počeo da pišem romane, priče sam skoro sasvim zapostavio, a zbirka „Bog ti pomogo“ imala je šest izdanja, postoje ljudi koji kažu: „Okej su ti romani, ali priče kidaju“, tako da je kraj ove godine savršeni termin za još jednu dozu mojih priča. Čitaoci, koji smažu moju knjigu za jedan dan moraju da znaju da je pisanje knjiga kao odlazak u rat iz koga moraš da izađeš kao pobednik. To što se knjiga brzo čita, ne znači da se brzo i piše. Neki put pisanje romana predstavlja višemesečno maltretiranje, „Urednika“ sam

RAMONES
JOHNNY

počeo da pišem osmog jula, a verzija koja je otišla u štampu završena je tridesetog decembra. To je pola godine ponovnog proživljavanja stvari, od kojih mi je dobrim delom muka, svakog jutra, svakog dana, budim se i skačem za komp i onda odem u Las Vegas i već u četiri popodne nisam više ni za šta. Duvam džointe da se iskuliram, pijem lekove za smirenje i kad dođe sledeći dan, opet u knjigu. Što je najgore, mislio sam da ću ga spičkati za najviše dva meseca. Nikad ne znam koliko ću brzo nešto pisati, sve dok ne počnem s pisanjem. I onda, kad krenem, mislim da ću da šibam pet strana dnevno, kad ono, napišem dve. Pa onda sledeći dan još dve. Pa sledeći dan jednu. Pa onda dan pauze. A sve vreme se osećam kao da sam u boks meču. „Urednik" me je baš izmaltretirao, ali se sad osećam tonu lakši.

Svestan si da ljudi poistovećuju tebe sa glavnim junacima tvojih romana i onda se desi da na nekom forumu nađem rečenicu „Sećam ga se iz srednje škole, nije ono doživeo što je opisano u knjizi, Vidojković ne piše istinu". Sličan je slučaj bio i sa Bukovskim. U knjizi "Diler i smrt" eksperimentisao si književnim postupkom u susretu Bobana Šestića, Bezimenog i Marka Vidojkovića da li si možda razmišljao da neki od tvojih budućih romana ima neku distancu i da glavni junak bude profesor hemije Argonić ili neki inspektor Strahinjić?

Junak mog sledećeg romana biće tridesetpetogodišnji beogradski diplomirani pravnik, kasnih osamdesetih. On još uvek nema ime, pošto planiram da počnem s pisanjem tek na jesen, ali kapiram da je to dovoljno različito od onoga što sam do sad pisao. I meni je pun kurac samoga sebe, ali, pošto je pisanje knjiga usko povezano sa životom koji živim, moram da sačekam da u životu sam od sebe dođe trenutak za nove junake i nove priče. U romanu „Diler i smrt" susreo sam svoja dva alter-ega, to je bilo baš zabavno, mada mi nije bila namera da zbunjujem forumaše, nego da se dobro provedem pišući roman sa prilično teškom tematikom, a to je smrt oca. U „Uredniku" toliko ima riba i gudre da mi je jasno kako je nemoguće da se uskoro, ako i ikad, ponovo tako temeljno vratim takvoj tematici.

Koji su tvoji omiljeni pisci i omiljene knjige?

Moj omiljeni pisac je Čarls Bukovski, čovek koji je celoj planeti pokazao da se pisci ne stvaraju na fakultetima niti u kabinetima, već na prljavim uličetinama, posmatrajući svet oko sebe i živeti život koji dovoljno boli da bi mogao da se pretoči u slova. Ovaj veliki majstor pokazao je ličnim primerom kako sloboda govora može biti ubojito književno oružje, mnogo ubojitije od rečenica na kojima je autor radio satima, punim neobičnih reči, ali bez ikakvog života u njima. Kad krenem od Bukovskog, onda mogu da se dotaknem svega što na njega imalo liči, Henrija Milera, Selindžera, Fantea, Keruaka, Barouza, ali nisam naleteo ni na jednog pisca, koji me radi kao Bukovski. Lažem, jesam, Vidojković me radi još jače nego Bukovski.

Šta trenutno čitaš?

Trenutno čitam autobiografiju Sleša iz Gans end Rouzis. Upravo sam završio autobiografiju Kita Ričardsa, a pre

njega biografiju Led Cepelina. Kada pišem nešto svoje, proze se ne dotičem, jer mi se uglavnom ne dopada, pa sam potrebu za čitanjem ispunio čitanjem rokerskih biografija. Ipak, kad završim Sleša, na redu je „Urednik“.

Koga, kao pisca, ceniš od tvojih domaćih kolega?

Mnoge od njih cenim kao ljude, ima tu divnih faca, ali nema nijednog za koga bih rekao „ala me radi roman od ovog, prosto sam ga progutao.“ Dakle, poštovanje za trud, imaju i drugi pisci svoju publiku, divni su ljudi, ali ništa mi ne prija kao ono što ja napišem. Odavno sam u jednom intrvjuu rekao da sam počeo da pišem kako bih imao šta da čitam. Tada sam se zajebavao, ali se vremenom ispostavilo da ipak nisam. Ono što me oborilo s nogu, recimo, jeste poezija Srđana Valjarevića, dok me, naprotiv, njegova proza oborila s nogu, ali na jedan drugi način – uspavala me je. Ipak, ja sam samo jedan od nekoliko miliona nečijih potencijalnih čitalaca, tako da ko jebe i mene i moje mišljenje.

Da li je Mek u Vegasu stvarno jeftiniji nego onaj u Beogradu?

Jeste.

PISAC KOJI JE „PREDVIĐANJA

Ostrvo Krim je roman ruskog (sovjetskog?) pisca Vasilija Aksjonova i koji je napisan davne 1979. godine. Ovo naučno fantastično ostvarenje podžanra alterantivne istorije (i alternativne geografije jer je Krim u stvari poluostrvo) bavi se spekulacijom da je carska armija tokom građanskog rata uspela da pod svoju vlast sačuva ostrvo Krim. Posle šezdeset godina, kada se i dešava radnja romana, Krim se razvija kao Hong Kong pred nosom komunističke, ovaj, Narodne republike Kine. Za tadašnjeg sovjetskog čitaoca uvodni opisi u romanu mogu da budu prilično zbunjujući. Neboderi u Sevastopolju? Novine koje nisu „sovjetske“ već su „ruske“, buržoaske novine koje se zovu „Kurir“.

Vasilij Aksjonov se u ovom romanu ne bavi spoljnim svetom. Njega zanima onaj grozničavi san ruskih intelektualaca koji su zamišljali šta bi bilo da Rusija nije odabrala ovaj put. On u romanu opisuje „susedni“ SSSR kao inferiorno mesto, pakao oskudice u kome vladaju surovost i glupost. Sa druge strane ostrvo Krim opisuje onako kako je svaki lokalni hipster tog doba sanjao državu u kojoj bi voleo da živi – brzi autoputevi, živahna džez scena, svingerski klubovi, razvijena auto industrija koja proizvodi Peter-Turbo kabriolete i luksuzne Russo-Balt automobile (stvarna marka koja je postojala pre revolucije), luksuzne vile, šampanjac Novi Svet, buržujski ruso-anglo-tatarski žargon mladih i noćni klub koji se zove Nabokov. I onda, ceo taj svet gazi sovjetska tenkovska gusenica!

Kada je 1983. godine ovaj roman izašao u Americi (Aleksej ga je napisao nedugo pre nego što je emigrirao) ljudi su ga čitali kao uobičajeno disidentsko štivo. Međutim ovaj roman je mnogo više od toga. On predstavlja metaforu tadašnje sovjetske invazije na Afganistan. Tada su ovaj napad pravdali isto kao što to danas radi Putin kada pripajaju Krim – zaštitom ugroženih interesa etničkih Rusa. Satira ovog romana ide i dublje od toga. Aleksej Aksonov je i pre emigracije povremeno putovao u Ameriku i, kao sin čoveka koji je stradao u Staljinovim čistkama, bio je zgrožen kada je video da je veliki broj ljudi u intelektualnim krugovima oduševljen komunizmom i Sovjetskim Savezom. Zato je on u romanu kritikovao upravo njihove ideje. Glavni protagonista romana Andrej Luščnikov je urednik i izdavač krimskog Ruskog Kurira. On je nosi farmerke i teksas jaknu, deluje kao Džems Bond, čak ima i pištolj nalik ovom britanskom špijunu, ali Andrej Luščenko je prikriveni levičar. On preko svojih novina pokušava da proturi ideju o ujedinjenju Sovjetskog Saveza i Krima koju naziva „Zajednička sudbina“. Luščenko smatra da bi ujedinjeni uspeli

IZMISLIO“ ANEKSIJU KRIMA

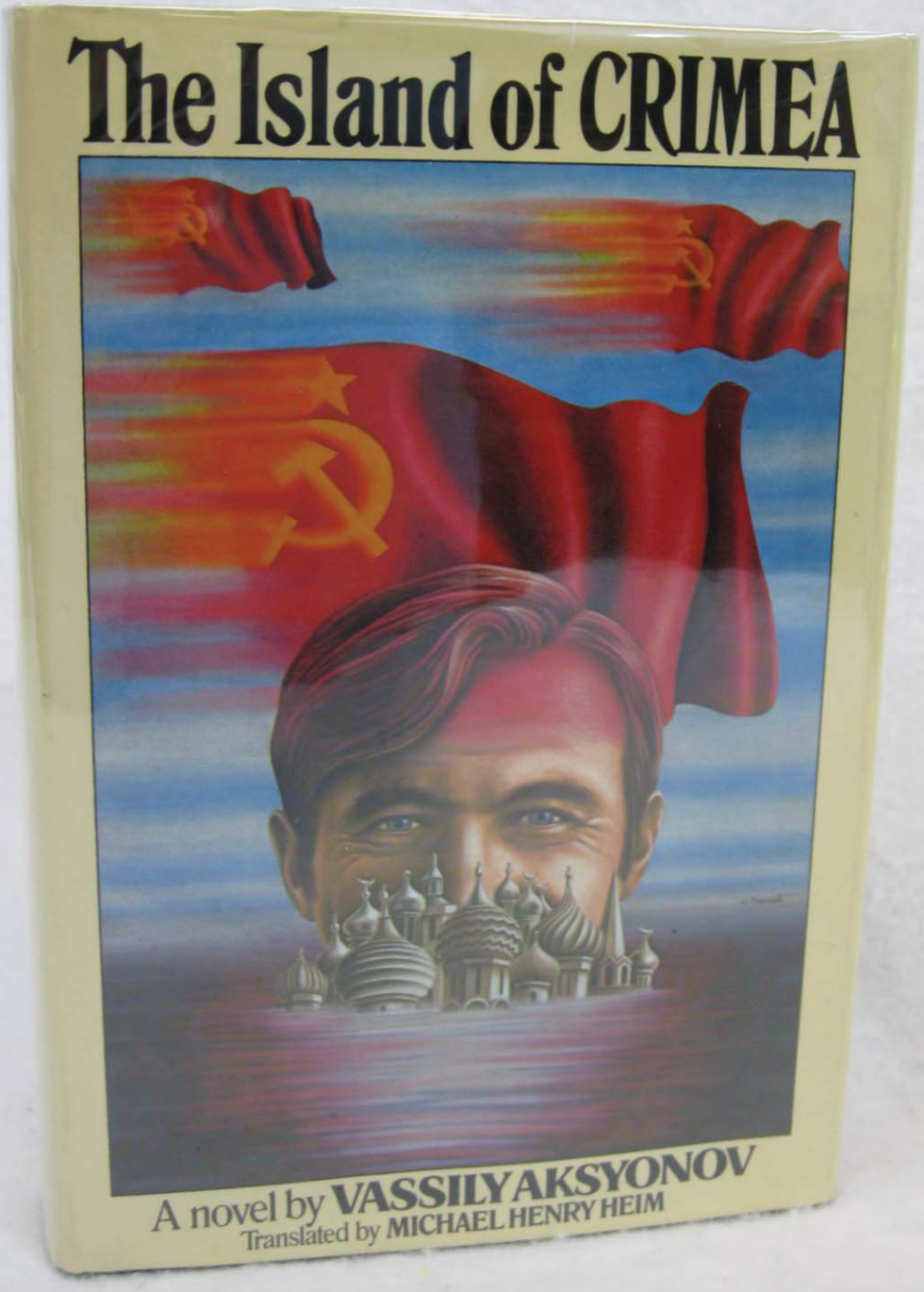

da od njihovog zajedničkog društva stvore humaniju u i bolju otadžbinu.

Čak i Luščenkov moskovski prijatelj Marlen Kuzenkov koji je zadužen za nadgledanje Krima biva zgrožen kada vidi kako se ideja o ujedinjenu širi krimskim mondenskim krugovima. Kada stranka Zajednička sudbina pobedi na izborima ona, pozivajući se na sovjetski ustav koji govori o pravu naroda na samoopredeljenje, priziva sovjetske tenkove i ujedinjenje njihovih armija.

Ono što Ostrvo Krim čini izuzetnom satirom jeste njena obnovljena snaga, svaki put kada Rusi odluče da naprave neki zaokret na međunarodnoj sceni.

Bilo je interesantno kada je 1997. godine ova satira štampana i objavljena u Rusiji. Vasilij Aksjonov je bio oduševljen idejom da se njegov roman prodaje u Sevastopolju. A ruski kritičari su pisali da roman ne opisuje Krim već današnju Moskvu. Cela Rusija je postala Ostrvo Krim.

Neki opisi iz romana su zapanjujuće slični sa današnjom realnošću. U knjizi se spominje sovjetski odred vojnika u kožnim uniformama

koji sebe nazivaju Stotinu Vukova. Oni neodoljivo podsećaju na Putinove bajkere koji su u svojim kožnjacima ordinirali Sevastopoljom i koji se zovu Noćni Vukovi.

Nedavno je Politikin Zabavnik počeo da objavljuje svoja reprint izdanja iz 1964. godine. U njima sam našao tekst o tome kako su Rusi oslobodili Krim. Prvo sam bio zbunjen, a onda i frapiran činjenicom da je Zabavnik na tako primitivan način zauzeo stranu u danas aktuelnom sukobu. Kada sam ukapirao da je tekst pisan 1964. godine kada je taj broj Zabavnika prvi put i izašao, ništa mi nije bilo jasno. Tekst je govorio o Drugom svetskom ratu. Sada me zanima da li je Vasilij Aksjonov predvideo invaziju, da li je Putin ideju pozajmio iz jednog starog romana ili je Vasilij Aksjonov ideju za roman preuzeo iz istorije. Zatvoreni krug istorije u kome se sve ponavlja kao na nekom dolapu deluje strašno nekom posmatraču sa strane. Ne mogu da zamislim kako je strašno onima koji tu istoriju moraju da proživljavaju iznova i iznova.

M.A.

Selfie

Svi znamo da je pre
najretvitovanijim
definiše kao „forc
na društvenim medijim
fotografije. Smatra se
to nije bilo tako jedno
poznati književnici nisu

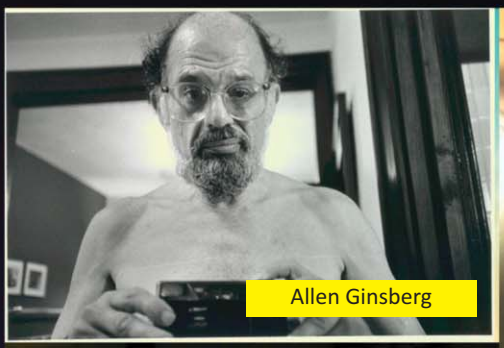
Allen Ginsberg

Emma Straub

David Rakoff

Elizabeth Gilbert

George R.R. Martin

ethodna godina bila godina selfija. Ova godina je počela sa Elen Dedženeris i njenim selfijem sa dodele Oskara. Za one koji ne znaju šta je selfi – Oxford Dictionaries je ografiju autoportret, obično napravljenu smartfonom ili veb kamerom i objavljenu ma". Selfi nije samo moda modernih tinejdžera. Istorija selfija stara je koliko i istorija da je najstariji selfi uradio izvesni hemičar Robert Korelius 1839. godine. Naravno stavno jer je Kornelius za ovaj selfi morao da pozira između tri i petnaest minuta. I u odoleli selfijima. Ovo su neki od njih koji su slikali sami sebe.

George Saunders

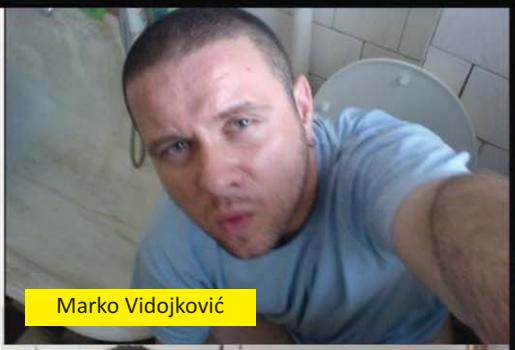
Marko Vidojković

Tao Lin

Salman Rushdie i Patti Smith

Stephenie Meyer

12 godina

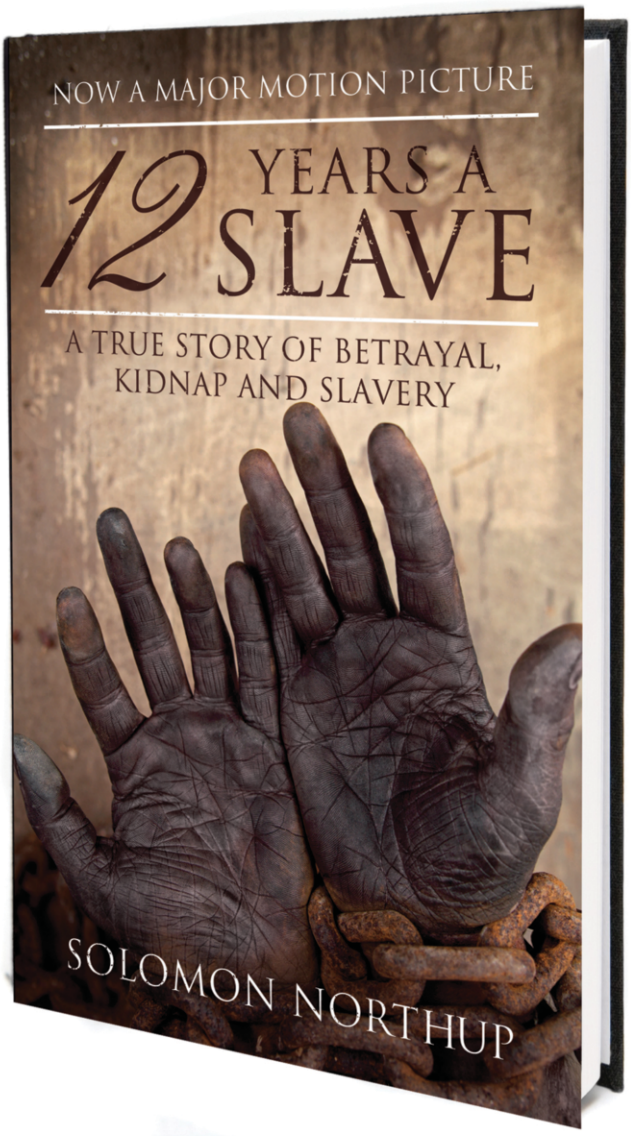
NOW A MAJOR MOTION PICTURE
12 YEARS A SLAVE
A TRUE STORY OF BETRAYAL, KIDNAP AND SLAVERY
SOLOMON NORTHUP

a ropstva

CHIWETEL EJIOFOR
MICHAEL FASSBENDER
BENEDICT CUMBERBATCH
PAUL DANO
PAUL GIAMATTI
LUPITA NYONG'O
SARAH PAULSON
BRAD PITT
ALFRE WOODARD
12 YEARS A SLAVE
A STEVE McQUEEN FILM
THE EXTRAORDINARY TRUE STORY OF SOLOMON NORTHUP
COMING SOON

PARALELE

12 GODINA RO

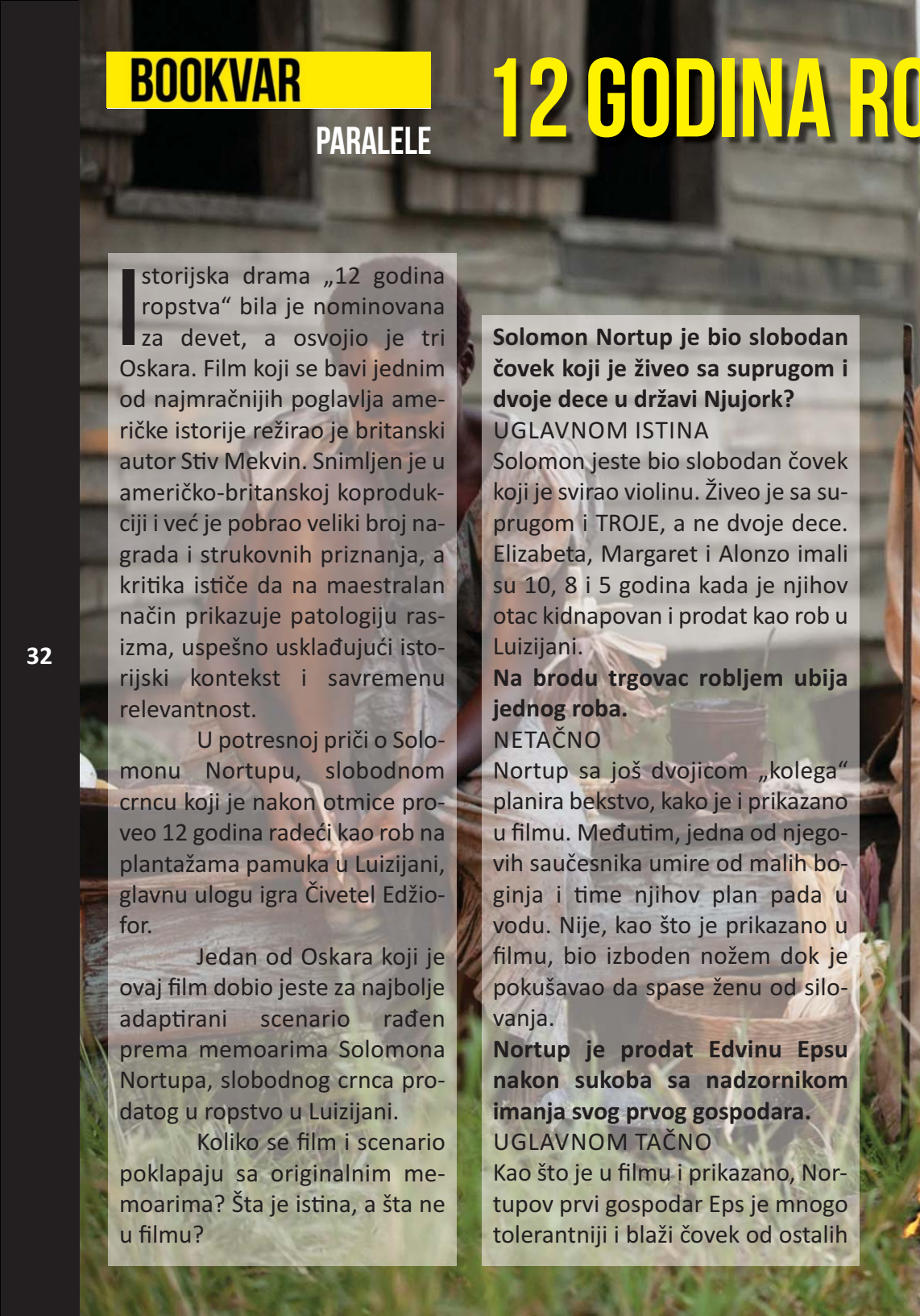

Istorijska drama „12 godina ropstva“ bila je nominovana za devet, a osvojio je tri Oskara. Film koji se bavi jednim od najmračnijih poglavlja američke istorije režirao je britanski autor Stiv Mekvin. Snimljen je u američko-britanskoj koprodukciji i već je pobrao veliki broj nagrada i strukovnih priznanja, a kritika ističe da na maestralan način prikazuje patologiju rasizma, uspešno usklađujući istorijski kontekst i savremenu relevantnost.

U potresnoj priči o Solomonu Nortupu, slobodnom crncu koji je nakon otmice proveo 12 godina radeći kao rob na plantažama pamuka u Luizijani, glavnu ulogu igra Čivetel Edžiofor.

Jedan od Oskara koji je ovaj film dobio jeste za najbolje adaptirani scenario rađen prema memoarima Solomona Nortupa, slobodnog crnca prodatog u ropstvo u Luizijani.

Koliko se film i scenario poklapaju sa originalnim memoarima? Šta je istina, a šta ne u filmu?

Solomon Nortup je bio slobodan čovek koji je živeo sa suprugom i dvoje dece u državi Njujork?

UGLAVNOM ISTINA

Solomon jeste bio slobodan čovek koji je svirao violinu. Živeo je sa suprugom i TROJE, a ne dvoje dece. Elizabeta, Margaret i Alonzo imali su 10, 8 i 5 godina kada je njihov otac kidnapovan i prodat kao rob u Luizijani.

Na brodu trgovac robljem ubija jednog roba.

NETAČNO

Nortup sa još dvojicom „kolega“ planira bekstvo, kako je i prikazano u filmu. Međutim, jedna od njegovih saučesnika umire od malih boginja i time njihov plan pada u vodu. Nije, kao što je prikazano u filmu, bio izboden nožem dok je pokušavao da spase ženu od silovanja.

Nortup je prodat Edvinu Epsu nakon sukoba sa nadzornikom imanja svog prvog gospodara.

UGLAVNOM TAČNO

Kao što je u filmu i prikazano, Nortupov prvi gospodar Eps je mnogo tolerantniji i blaži čovek od ostalih

OPSTVA – KNJIGA VS FILM

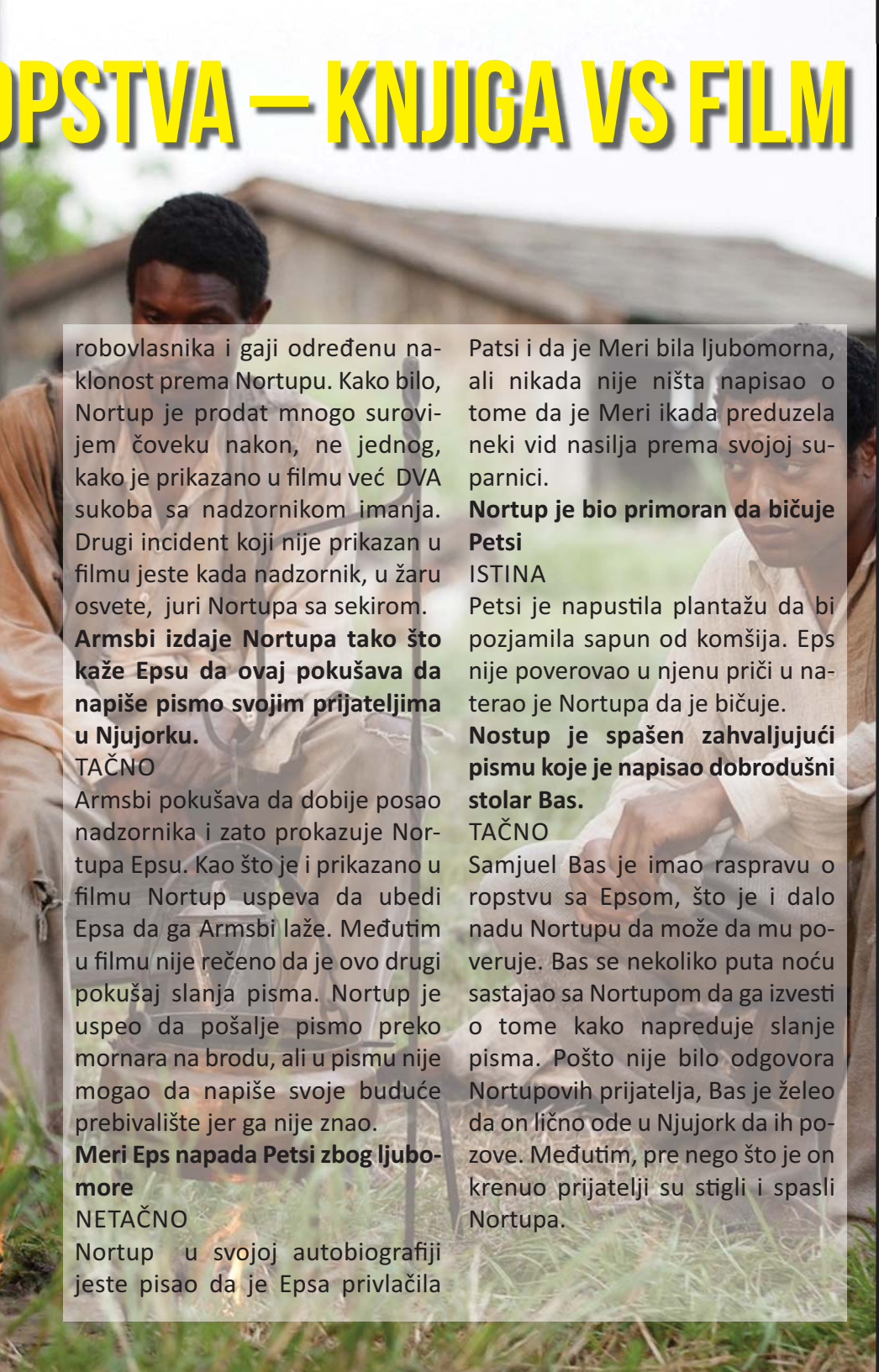

robovlasnika i gaji određenu naklonost prema Nortupu. Kako bilo, Nortup je prodat mnogo surovijem čoveku nakon, ne jednog, kako je prikazano u filmu već DVA sukoba sa nadzornikom imanja. Drugi incident koji nije prikazan u filmu jeste kada nadzornik, u žaru osvete, juri Nortupa sa sekirom.

Armsbi izdaje Nortupa tako što kaže Epsu da ovaj pokušava da napiše pismo svojim prijateljima u Njujorku.

TAČNO

Armsbi pokušava da dobije posao nadzornika i zato prokazuje Nortupa Epsu. Kao što je i prikazano u filmu Nortup uspeva da ubedi Epsa da ga Armsbi laže. Međutim u filmu nije rečeno da je ovo drugi pokušaj slanja pisma. Nortup je uspeo da pošalje pismo preko mornara na brodu, ali u pismu nije mogao da napiše svoje buduće prebivalište jer ga nije znao.

Meri Eps napada Petsi zbog ljubomore

NETAČNO

Nortup u svojoj autobiografiji jeste pisao da je Epsa privlačila Patsi i da je Meri bila ljubomorna, ali nikada nije ništa napisao o tome da je Meri ikada preduzela neki vid nasilja prema svojoj suparnici.

Nortup je bio primoran da bičuje Petsi

ISTINA

Petsi je napustila plantažu da bi pozjamila sapun od komšija. Eps nije poverovao u njenu priči u naterao je Nortupa da je bičuje.

Nostup je spašen zahvaljujući pismu koje je napisao dobrodušni stolar Bas.

TAČNO

Samjuel Bas je imao raspravu o ropstvu sa Epsom, što je i dalo nadu Nortupu da može da mu poveruje. Bas se nekoliko puta noću sastajao sa Nortupom da ga izvesti o tome kako napreduje slanje pisma. Pošto nije bilo odgovora Nortupovih prijatelja, Bas je želeo da on lično ode u Njujork da ih pozove. Međutim, pre nego što je on krenuo prijatelji su stigli i spasli Nortupa.

ŽIL VERN JE IZA

ZANIMLJIVOSTI

Poslednja decenija devetnaestog veka je obeležila talas neidentifikovanih letećih objekata koji su viđeni na nebu širom Sjedinjenih Američkih država. Svedoci su videli ili čuli na desetine čudnih letelica kako, od istočne do zapadne obale, krstare američkim nebom.

U novembru 1986. godine jedna takav NLO je viđen iznad Sakramenta u Kaliforniji. Opisivan je kao jako svetlo sa nečim tamnim iznad svetlosti. Videli su ga i nedelju dana posle prvog pojavljivanja. Slični izveštaji, koji su obično opisivali samo svetlost bez tamnog objekta, su tih dana dolazili iz gradova na severu Kalifornije. Tamni objekat je opisivan da je u obliku jajeta, cigare ili bureta.

Druga svedočenja iz tog doba, takođe, opisuju objekat u obliku cigare koji je sijao i ispuštao zvuke slične malim eksplozijama poput motora sa unutrašnjim sagorevanjem. Neki drugi leteći objekti su emitovali svetlost u boji. Nepoznato telo „svetlosna vatrena lopta“ pojavila se na nebu iznad Kanade pre nego što je nestala.

NLO koji je viđen u Kanzasu 1987. godine opisivan je kao trideset stopa dugački kanu sa reflektorima. Iako Džeromi Klark, autor

knjige The Great Airship Hoax, smatra da je ovaj opis izmišljotina on je ipak značajan zbog niza detalja kojima obiluje. Te godine je čudna letelica proletela iznad glava mnogih krava širom Kanzasa. Bila je kao cigara od 300 stopa dužine sa kočijaškom kabinom ispod nje i 30 stopa velikim točkom turbine. Kroz prozore na gondoli je izbijala jaka svetlost. Drugo svedočenje priča o

AZVAO PRVU NLO HISTERIJU

objektu sa četiri krila, reflektorima i veslima. U trećem opisu kažu da su se po noći videla krila kako lepršaju oko nepoznatog objekta. Neki farmeri opisuju zvuk šuštanja koji se javljao iz pravca letećih objekata.
Žil Vern je 1986. godine izdao svoj 31. Roman Robur le Conquerant (Osvajač neba). Budući da je bio jako popularan pisac i ova knjiga, kao i prethodne, su odmah prevedene na engleski jezik. U Engleskoj i Americi ovaj roman je objavljen već naredne godine, a bla su objavljena i mnoga piratska izdanja.

Roman započinje detaljnim opisom nečega što bi mi danas nazvali NLO-om ogromnih razmera. Misteriozni objekat je viđen na nebu iznad Evrope, Amerike i Azije. Čudna svetla i zvuke čulo je i videlo na hiljade ljudi. Novinari širom sveta izveštavaju i diskutuju o ovom fenomenu „objavljuju vesti...istinite ili lažne i njima uzbuđuju ili smiruju svoje čitaoce, kako već zahteva zakon prodaje štampe, što mnoge obične ljude dovodi do granice panične histerije“. Astronomi nemaju odgovor na ovu misteriju.

Mnogi vide bljesak svetlosti u vazduhu koji ne traje duže od dvadeset sekundi. Glavne opservatorije objavljuju slične izveštaje. Tokom dana ovaj fenomen se javlja kao mali oblak ili izmaglica. Jedne noći u centru aurore borealis viđena je silueta ogromne, nepoznate strukture. Ako je to stvarno objekat koji su tokom iste noći videli posmatrači na različitim delovima planete, onda je njegova brzina stvarno velika. Dok jedna grupa astronoma tvrdi da je u pitanju optička i zvučna iluzija ili pogrešno doživljen meteorit, druga grupa misli da je u pitanju nepoznati leteći objekat koji leti atmosferom.

U romanu je u pitanju zaista veštačka mašina za letenje koji je napravio njen anti-junak Robur. On čini prvu „vanzemaljsku otmicu ljudi“, kidnapujući trojicu skeptika i vodi ih na kružnu turu oko sveta. U opisima iz romana mogu da se prepoznaju i brojna svedočenja o NLO fenomenima iz devedesetih godina 19. veka među kojima je i onaj kada se leteća mašina trka sa vozom u pokretu.

Žil Vern je bio popularan pisac u Americi. Zato su mnogi autori petparačkih romana kopirali njegov stil i bukvalno krali ideje od njega za svoja izdanja.

Da li je moguće da su izveštaji o letećim objektima inspirisali velikog autora da ih iskoristi u svom romanu o Roburu ili je bio obrnut slučaj?

Žil Vern je 1862. godine postao član udruženja čiji je cilj bio da promoviše način za letenje objekata koji su teži od vazduha. Vern je rad na svom romanu započeo tri godine kasnije i opisi koji se nalaze u njemu odgovaraju naučnim radovima koje su članovi ovog udruženja pisali. Sam Vern nabraja preko sedamdeset naučnika čiji su radovi doprineli stvaranju koncepta njegove verzije leteće mašine. Kada pogledamo njihove crteže ili fotografije nema sumnje gde je Žil Vern crpeo svoju inspiraciju. Nema nikakvih dokaza da je Vern bio inspirisan događajima opisanim u novinskim izveštajima. Ako tome dodamo Vernov običaj da u svojim knjigama ubacuje reference na stvarne događaje onda možemo da budemo sigurni da bi ubacio novinske izveštaje da je znao za njih u vreme pisanja romana.

Žil Vern je bio jedan od najpopularnijih pisaca svog vremena. Zato je bio jedan od onih koje su najviše kopirali drugi autori. Mnogi autori, danas opravdano zaboravljeni, kopirali su njegov stil pisanja, kao i teme kojima se bavio. Retko koji izdavač nije objavio priče ili romane, kako su ih zvali, „naučnih romansi“. Žil Vern je stvorio modu u pisanju koja je zahvatila ceo svet.

On je takođe izvršio uticaj na pisanje. Do 1871. godine broj radova o inter-planetarnim putovanjima nije bio veći od šest dela tokom godine. Posle objavljivanja Veronovog Puta na Mesec ovaj broj počinje rapidno da raste sve dok nije dostigao vrhunac tokom devedesetih godina devetnaestog veka kada je, samo u jednoj godini, objavljeno preko trideset dela sa ovom tematikom.

Jedan od najplodnijih američkih autora bio je Luis Filip Sanares. On je sebe nazivao američkim Žilom Vernom i pisao je petparačke romane o američkim herojima. Napisao je preko hiljadu priča pod pseudonimom Noname (Nemo, latinska verzija ovog pseudonima

poznata je svim ljubiteljima Vernovog opusa) u kojima su svi junaci neka vrsta pronalazača od kojih mnogi izmišljaju leteće mašine. Bez obzira kako ih oni izmislili, a Sanares opisao, sve one neodoljivo podsećaju na Alabtrosa iz Vernovog romana. Ideja da je sam Žil Vern „pozajmljivao" ideje od Sanaresa, a ne obrnuto ne piju vodu, jer datumi izdavanja romana svedoče da je to nemoguće.

U godinama kada se Osvajač neba distribuira na američko tržište brojni petparački romani u kojima se pojavljuju leteće mašine preplavljuju isto tržište. Istina je da je broj ovih priča u odnosu na ukupan broj jeftinih izdanja koje se štampaju mali, ali i dalje iznosi brojku od nekoliko hiljada.

Izdavačka industrija je doživela pravi procvat u to doba. Delom i zbog tehničkih poboljšanja u štampi, ali i zbog razvoja distribucione mreže. Njen razvoj je doprineo da se ovi romani nađu u prodaji na železničkim stanicama, terminalima za trajekte, prodavnicama cigareta i bombona, uličnim trafikama i na sličnim mestima. Do 1900. godine objavljeno je više od 21 000 hiljada periodike ove vrste, sa preko 114 miliona kopija po broju. Nisu samo petparački romani objavljivali „naučne romanse", već su i neki časopisi namenjeni odrasloj publici, čitaocima koji su bili bolje obrazovani i imućniji objavljivali dela naučne fantastike u kojima su se nalazile i leteće mašine.

Pored toga osvajanje neba bila je u to doba jedna od glavnih tema. Nije bilo meseca ili nedelje, a da vodeći naučni časopisi ne objave crteže, fotografije i planove o tome kako može da se napravi leteća mašina. Mnoge ilustracije su bile senzacionalističke i nalazile su se na naslovnim stranama, bez obzira što nisu imale utemeljenje u stvarnim planovima. Verovatno ideja koju je izneo Tomas Edison nije odgovarala novinskoj ilustraciji koja je išla uz tekst, ali ideja o izgledu mašine je

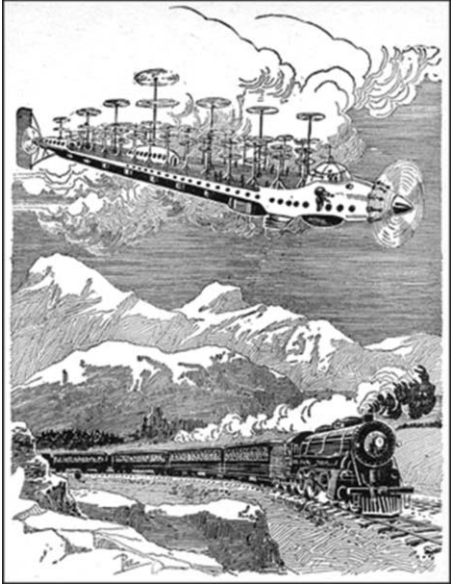

posejana u glavama čitatelja. To je ono što su Amerikanci videli, odnosno, ono što su očekivali da vide.

Lucius Paris u svojoj enciklopediji NLO-a daje tipičan opis neidentifikovanih letećih objekata devetnaestog veka. U pitanju su mašine u obliku cigare, očigledno metalne, sa krilima, propelerima, elisama, perajima i sličnim dodacima. Tokom noći iz ovih mašina izbija svetlost kroz koju se nazire tamni objekt. Možemo da poredimo ove opise sa onima koji su dati u naučno fantastičnoj literaturi, kao i u opisima iz naučnih radova iz tog doba. Kao i sa Vernovim delom.

Zašto misteriozni objekti viđeni na nebu tako podsećaju na opise Žila Verna i njegovih savremenika? Zašto se vreme pojave tih objekata poklapa sa vremenom ekspanzije „naučnih romansi“ koje su se bavile letećim mašinama? Zašto su se mnogi događaji i okolnosti opisani u Vernovim romanima kasnije pojavili u stvarnosti?

I zašto su opisi letećih mašina iz tog perioda deluju tako obično? Zašto vlasnici tih letećih mašina u romanima govore kolokvijalan engleski jezik, nose uobičajenu odeću, imaju normalne ljudske potrebe? A i njihovim mašinama je potrebna stalna zamena ulja, goriva, delova...

Mnogi su možda prisustvovali pravim eksperimentima sa letelicama. Izvesni Mariot je, na primer, 1869. godine uspešno testirao svoju letelicu u Kaliforniji. Neki ljudi su možda samo previše maštovito interpretirali vazdušne i prirodne fenomene i anomalije i dali im vizuelni izgled doba u kome su živeli. (Ili su jednostavno lagali da su išta videli da bi privukli pažnju).

Hiljadama godina ljudi pokušavaju da objasne vazdušne fenomene u atmosferi. Nekada su ih videli kao manifestacije bogova – kao Anđele, Demone, božije kočije na nebu...U 19. veku ljudi su davali opise letećih mašina čijim ilustracijama su bili bombardovani iz medija tog doba. Danas u svemu na nebu vidimo svemirske brodove.

Ljudi vide ono što očekuju da vide. Nekada su to bili Anđeli, Bogovi i Đavoli, danas su to osvajači iz svemira koji dolaze u miru.

Dunga

UŠTEDITE PUTNE TROŠ

PRIKAZ

Ko je premijer Australije? U kojoj australijskoj državi se nalazi Melburn? Koliko mi u stvari malo znamo o ovom najvećem svetskom ostrvu. Australija je jedini kontinent koji je ujedno i ostrvo i jedini kontinent koji je ujedno i država. Sve ovo se pitao Bil Brajson dok je iz Los Anđelesa leteo za Sidnej. Pri tom je, da bi saznao nešto više hrabro žrtvovao jedan dan svog života. Iz Los Anđelesa je, naime, krenuo 3. januara, a u Sidnej je sleteo, nakon četrnaest sati leta, 5. januara i niko ne zna gde su mu aerodromski službenici zaturili taj jedan dan. Zbog toga se nada da će pri povratku da mu nadoknade taj dan tako što će u Los Anđeles da sleti pre nego što je poleteo iz Sidneja.

To što ne obraćamo mnogo pažnje na Australiju ima i svojih opravdanih razloga. Australija je mahom prazna i prilično udaljena. Broj njenih stanovnika, oko 19 miliona, mali je po svetskim standardima, a mesto u svetskoj privredi je, zbog te brojke, zanemarljiv. Osim toga, Australija se ponaša fino i pristojno. Stabilna je, mirna i pristojna. Nema Kosovo ili Sevastopolj. Ne razmeće se na nedoličan i nepristojan način, ne uzgaja koku, ne lovi ribu ili kitove više nego što je to dozvoljeno.

Spremajući se za putovanje Bil Brajson je u svim Njujork tajmsovima iz 1997. godine pronašao samo 20 članaka koji se tiču Australije. Albanija je, te godine, imala 150 članaka. Međutim te godine je Australija u novinskim izveštajima još i imala sreće. Prethodne godine je imala devet tekstova, a naredne šest.

A Australija je zemlja i kontinent na kome se stalno dešavaju zanimljive stvari.

Australija je prvi kontinent koji je osvojen sa mora, ujedno i poslednji. To je jedina država koja je nastala kao zatvor. Ona je dom najvećeg živog bića na Zemlji – Velikog koralnog spruda, zatim najupečatljivijeg monolita na svetu – Ejersove stene. U Australiji živi više stvorenja koje mogu da nas ubiju nego na bilo kom mestu na svetu. Od deset najotrovnijih zmija na svetu sve su australijske. Pet tamošnjih živih bića – pauk sa levkastom mrežom, kockasta meduza, oktopod sa plavim prstenovima, krpelj koji parališe i kamena riba – najsmrtonosnija su od svoje sorte na svetu. U Australiji čak i školjke mogu da vas napadnu i otruju. A

ŠKOVE – PUTUJTE SA BILOM BRAJSONOM

tu su opasnosti od ajkula, krokodila i morskih struja.

Australija je takođe veoma stara. Geološki je veoma rano ostala sama, tako da su na njoj sačuvani oblici života koji više nigde ne obitavaju. Kolonisti su pronašli vrstu bube koja je na planeti živela u doba kada su neke ose tek evoluirale u mrave. Osamdeset procenata biljaka i životinja u Australiji ne živi više nigde na svetu.

Ljudi u Australiji su izuzetno simpatični – veseli, otvoreni, duhoviti i neizostavno učtivi. Gradovi su im čisti, bezbedni i gotovo uvek na vodi. Hrana je izvrsna. Pivo hladno. Sunce uvek sija.

Bil Brajson u svojoj knjizi „Tamo dole" vodi čitaoca na nezaboravno putovanje kroz geografiju, istoriju, biologiju i sociologiju Australije. On prvo putuje Indijsko-pacifičkom železnicom od Sidneja do Perta. Zatim veoma zaobilaznim putem vozi čitaoca od Sidneja do Melburna i Briznejna, a zatim kroz Kvinslend i Severne Teritorije (koje i nisu australijska država, i čiji stanovnici imaju obavezu da glasaju, ali se njihovi glasovi ne računaju).

Istovremeno Bil Brjason nas vozi i kroz istoriju Australije. Od Džejsma Kuka i kažnjeničkih kolonija, preko zlatne groznice i zabrane naseljavanja neevropskog stanovništva, sve do priznavanja prava glasa Aboridžinima. On se na zadržava na Džejmsu Kuku i njegovom „otkriću" Terra australia incognite 1770. godine i prvim Evropljanima koji su došli na kontinent čak i pre njenog zvaničnog otkrića, već nas vodi unazad kroz vreme za nekih 60 000 godina kada su prvi ljudi kročili na ovo kopno.

Bil Brajson nas upoznaje sa najdužom kišnom glistom na planeti koja može da bude dugačka čak 3,5 metara. Zamislite koliku ribu možete da ulovite na tu glistu. Zatim pliva oko najvećeg živog organizma na planeti – Velikog koralnog spruda. A vodi nas u obilazak stromatolita – funkcionalnih kopija organskih struktura koje su naseljavale planetu pre više od 3,5 milijardi godina i koje i dalje žive u Australiji. Stromatilite su „krive" za kiseonik bez kojih ne bi bilo ni nas. Autor ipak ne propušta da nas upozna i sa običnim, malim ljudima na koje nailazi na svom proputovanju. Njega, kao Amerikanca koji je veći deo života proveo u Engleskoj, čudi neposrednost sa

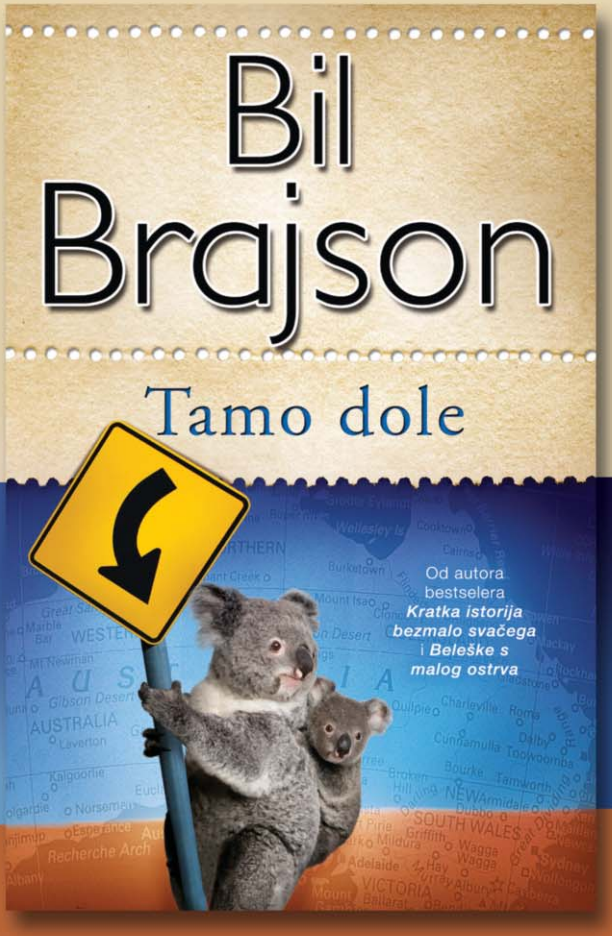

kojim stupaju u kontakt beli domoroci engleskog govornog područja. Ljudi koji su bili najsrećniji kada su , po statistikama koje nam Brajson daje, pedesetih godina prošlog veka imali po jedno električno kuvalo u kući i gotovo izvesno jedan radio. Sada imaju daleko više što nije doprinelo njihovoj sreći, mada im nije loše.

Bil Brajson nam opisuje čak i nešto jako dosadno kao što je istorija vazduhoplovstva Australije na veoma zanimljiv, zabavan i ništa manje poučan način. Mada, čak ni majstor humora i gospodar rečenica poput njega, nije uspeo da nam objasni čari kriketa. Možda jer ni njemu samom nije jasno šta to „oni tamo dole“ vide u tome.

Prevodilac Goran Skrobonja rezimirao je knjigu u jednoj rečenici: Onaj ko je pročita osećaće se kao da je bio u Australiji a uštedeo je pozamašnu sumu za avionsku kartu.

Ovo je bajka o zemlji, događajima i ljudima koji zaista postoje i koji samo čekaju da ih neki ljudi „otkriju“. Brajson je odličan vodič kroz ovu avanturu.

Piše: Milan Aranđelović

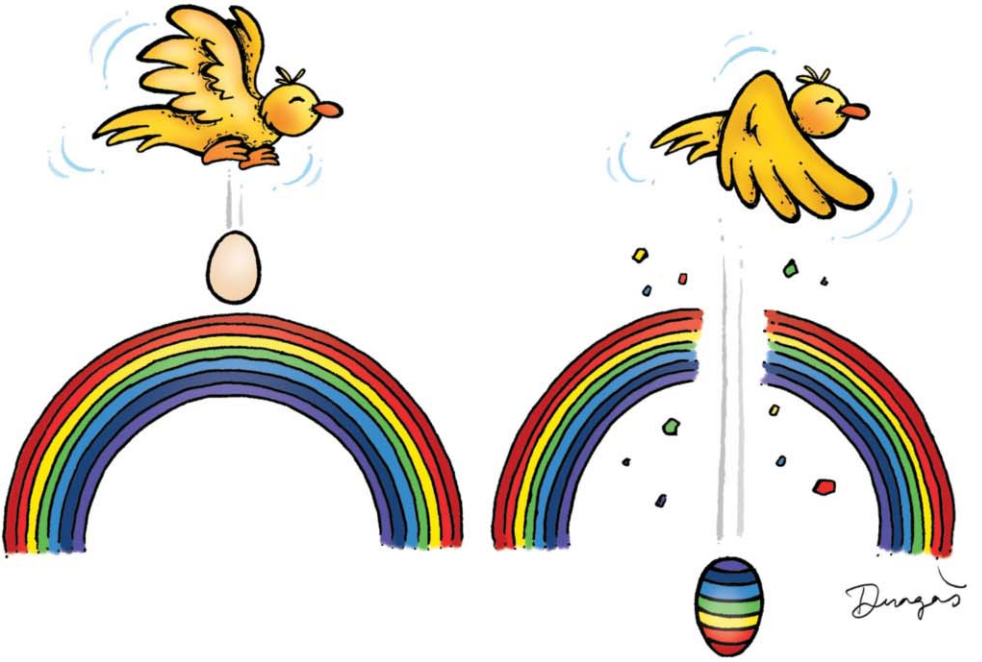

Nikola Dragaš, grafički dizajner, karikaturista i ilustrator iz Pančeva. Diplomirao na Višoj politehničkoj školi u Beogradu na smeru za grafički dizajn. Trenutno je zaposlen kao grafički dizajner u JP PTT Srbija u Beogradu, i član je udruženja karikaturista Srbije - FECO. Bavi se karikaturom, dečjom ilustracijom i grafičkim dizajnom, za šta je bio i često nagrađivan.

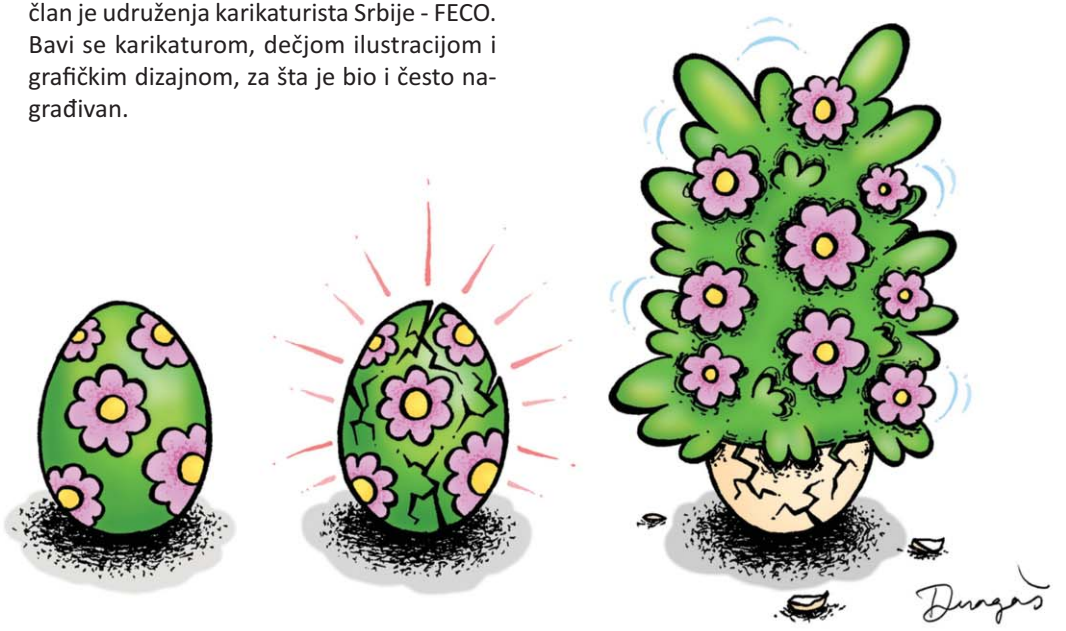

BOOKVAR

POGLED U BUDUĆNOST

BIBLIOTE

Kada čovek pomisli na biblioteku odmah mu na pamet padnu i...ovaj...knjige. Međutim za ljude koji rade u jednoj biblioteci u Teksasu ovaj koncept razmišljanja je tako demode. U San Anotniju su odlučili da otvore biblioteku bez klasičnih knjiga. Ova biblioteka, opremljena samo elektronskim knjigama, je za kratko vreme postala veoma popularna. Samo tokom prve godine svog postojanja imala je čak 100 000 posetilaca.

Iako ima prilično kul futuristički naziv BiblioTech ova biblioteka se nalazi u prilično depresivnom komšiluku gde većina kuća nema čak ni internet. U tom kraju nemaju čak ni knjižaru.

Međutim troškovi ove biblioteke su daleko niži od one regularne. Umesto da mora da iznajmi prostor dovoljan da primi

EKA BEZ KNJIGA

hiljade i hiljade fizičkih knjiga, ovakva biblioteka može jednostavno da iznajmi mali i jeftin prostor nekog napuštenog tržnog centra.

Da li je ovo budućnost biblioteka? Ko to zna. Možda ćemo još za našeg života videti da su ovakve biblioteke postale standard. Teško je da poreknemo korist i uštedu za gradove koji ne mogu sebi da priušte izgradnju velikih biblioteka. BiblioTech je za sada jedina biblioteka ovog tipa u svetu, ali u nju dolaze posetioci iz celog sveta da zavire u svet knjiga bez knjiga. Možda će upravo ti posetioci da izvezu ovu ideju u sve delove sveta.

Lokalna zajednica smatra da će ova biblioteka da se pokaže korisnom za društvo jer, iako je sedmi najveći grad, San Antonio je tek šezdeseti po pismenosti stanovnika.

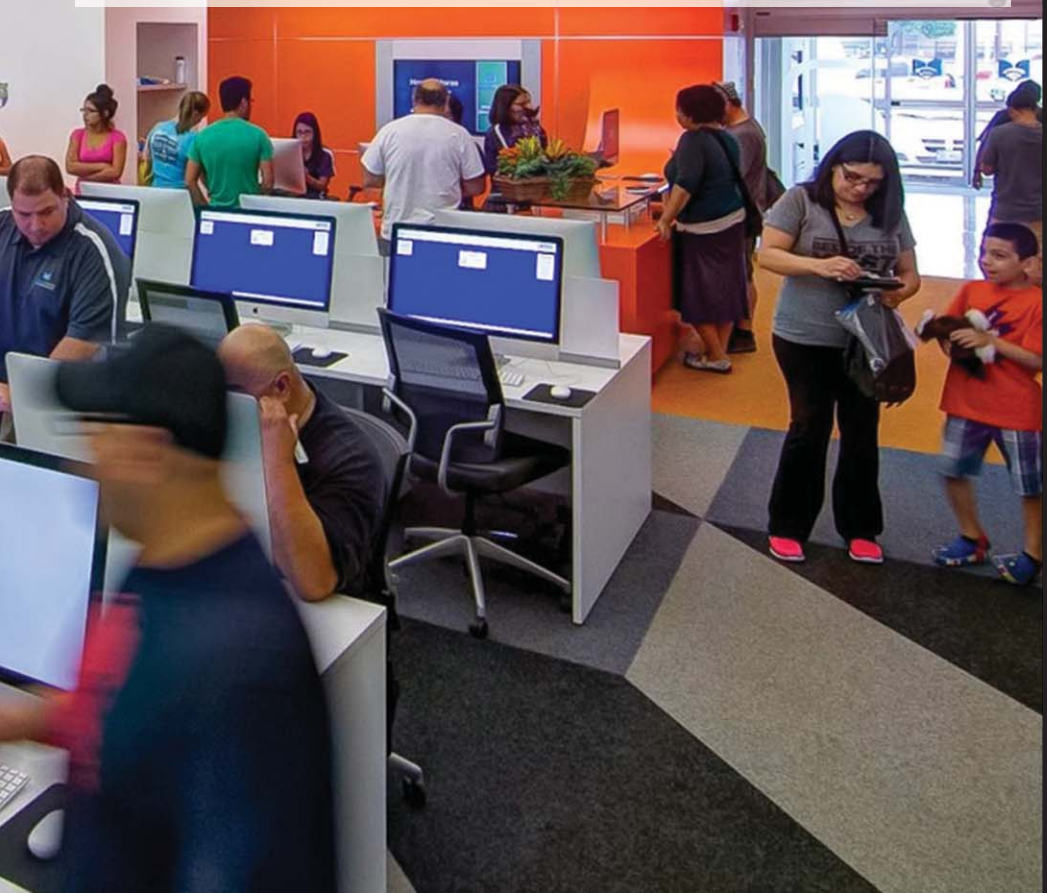

RECEPTI

MATEMATIČKA FORMULA ZA KNJIŽEVNI USPEH

Mnogi pisci početnici, a naročito izdavači strepe od pitanja da li će neka knjiga biti hit ili neće. Svi oni bi voleli da postoji neka magična formula koja bi mogla da predvidi uspešnost knjige. Naučnici sa kompjuterskog odeljenja Univerziteta Stoni Bruk su, zapravo, i uspeli da razviju baš ovakvu formulu. Njihov algoritam može da predvidi da li će knjiga da bude hit ili ne sa tačnošću od 84%. Njihov algoritam upoređuje stil autora bestselera sa onima čija prodaja ide loše.

Ovaj metod poređenja, nazvan statistički stilometar, ispituje lingvistički stil u prvih hiljadu rečenica knjige – količinu dijaloga, izbor reči i konotaciju. Njihovo istraživanje je obuhvatilo žanrove avanturističkih knjiga, zatim detektivskih, fikciju, istorijsku fikciju, ljubiće, poeziju, naučnu fantastiku i kratke priče.

Dok su se ranija istraživanja bavila proučavanjem kvaliteta dela i njegovim sadržajem- zapletom, karakteristikama likova, njihovim međusobnim odnosima kao i samim stilom autora, ovo je čisto kvantativno istraživanje. Prema njihovim saznanjima ovo je bilo prvo istraživanje ove vrste.

Naučnici su došli do zaključka da uspešni autori koriste veliki broj veznika, predloga, imenica, prideva i zamenica. Rečnik uspešnih knjiga takođe ima veliki broj reči koji se odnosi na misaonu obradu, tipa „prepoznati“ i „setiti se“.

Autori manje uspešnih knjiga koriste veliki broj glagola, naročito eksplicitne glagole radnje, zatim priloge i strane reči. Manje uspešne knjige takođe sadrže dosta klišea i negativnih reči.

Znači formula uspeha je sledeća: pomešajte kilogram imenica sa dosta predloga dodajte supenu kašiku zamenica i džak veznika, ne dodajte nikakve priloge i tu smesu provucite kroz filter glagola. Pecite na tihoj vatri nekoliko godina i onda kontaktirajte izdavače.

Duarte

ULICE INSPIRISA

ANE TOLKINOM

Geldrop je naizgled normalan gradić na jugu Holandije. Ima oko 28 hiljada stanovnika i ništa ga ne izdvaja od sličnih gradova u tom kraju. Nećete da primetite ništa neobično dok se budete šetali njegovim ulicama. Ulicama?

Ako u jednom delu grada obratite pažnju na nazive ulica videćete zašto je ovaj grad poseban. Građani su odlučili da ulicama daju imena inspirisana Tolkinovom Srednjom zemljom. Najdominantnija je, naravno, Laan von Tolkien iliti Avenija Tolkin. Tu su imena i nazivi ne samo iz Gospodara prstena, već i iz Hobita i Simarliona. Obuhvaćeni su pozitivni likovi, a jedini izuzetak je Saruman. Lokalna škola se zove De Hobbit.

„NAJKUL“ GRADO

VESTI

Džon Gnar, nikad nije išao na fakultet, radio je kao taksista, svirao u lokalnom pank bendu „Runny nose“, napravio karijeru komičara na Islandu, a od 2009. godine je gradonačelnik Rejkjavika.

Ovaj „kul“ gradonačelnik na to mesto je izabran pod zaista neverovatnim okolnostima. Kako bi ismejao tadašnje političke strukture u Rejkjaviku, Džon Gnar je sa nekolicinom svojih prijatelja iz čiste šale napravio političku partiju koju su nazvali „Najbolja partija“ i u svoj politički program i osnivački akt uneli klauzulu da osnivaju "političku stranku koja je će raditi kao otvoreno korumpirano društvo", čime su želeli da javnosti skrenu pažnju da su sve ostale partije na Islandu prikriveno korumpirane.

Takođe su u svom izbornom programu obećali da ukoliko budu izabrani neće ispuniti nijedno obećanje dato u predizbornoj kampanji uključujući i besplatne peškire na svim bazenima, novi Diznilend Park, Islandski parlament bez droga do 2020. godine, kao i polarnog medveda za zoološki vrt u glavnom gradu Islanda.

Na osnovu takvih predizbornih (ne)obećanja Džon i njegovi prijatelji su pobedili na izborima, a on je postao gradonačelnik Rejkjavika.

Ovaj neobični gradonačelnik nakon izbora obećao da neće ući u koaliciju ni sa kim ko nije gledao televizijski seriju „The Wire“, jer je to njegov omiljeni televizijski šou, a tokom osamdesetih dok je svirao u bendu aktivno družio se sa bendom Sugarcubes i pevačicom Bjork.

Kao gradonačelnik je bio u centru pažnje kada se 2010. godine pojavio na gej paradi kao transvestit, kao i kada je pod maskom Darta Vejdera iz „Ratova zvezda“ i sa kapom Deda Mraza u video poruci stanovnicima Rejkavika čestitao Novu godinu.

Prošlog leta je bio i u Srbiji jer je želeo da učestvuje na eminentnom takmičenju „Mudijada“ takmičenju u spremanju specijaliteta od belih bubrega.

Izdavačka kuća Melvil Haus je potvrdila da će se ovog juna u prodaji naći knjiga koju je napisao lično Džon Gnar „Kako sam postao gradonačelnik najvećeg grada na Islandu i promenio svet“.

U knjizi Gnar opisuje osnivanje svoje Najbolje partije, svoj politički put, piše o lekcijama koje

ONAČELNIK NAPISAO MEMOARE

je naučio na putu do fotelje gradonačelnika kao i o onima koje je naučio nakon izbora.

„Ako nešto volimo u Melvil Hausu to je komedija i politički aktivizam. Objavljivali smo dosta od svega ovoga“, kažu iz ove izdavačke kuće. „Američka politička scena je ovih dana prilično bez humora. Mi možemo dosta da naučimo od Džona Gnara.“

„Uzbuđeni smo što se Gnar našao na listi naših autora“, rekla je urednica Keli Burdiks. „On je veoma duhovit, ali istovremeno i neverovatno iskren. Valjda zato što i nije pravi gradonačelnik.“

BOOKVAR

BIBLIOTEKE

Elektronski čitači knjiga i tableti su izmenili tradicionalne metode čitanja i prodavanja knjiga. Međutim, možda će vas ove kul biblioteke ipak naterati da ostavite tablet na trenutak i ponovo krenete u, pomalo zaboravljene, drevne biblioteke i čitaonice.
Od baroknih građevina do minimalističkih kocki, za svakoga po nešto.

COOL BIBLIOTEKE

Sa preko dva miliona knjiga u svojoj kolekciji Javna biblioteka Vankuvera je druga najveća biblioteka u Kanadi. Centrala ove biblioteka pokriva ceo jedan gradski trg u Vankuveru koji se i zove Trg biblioteke.

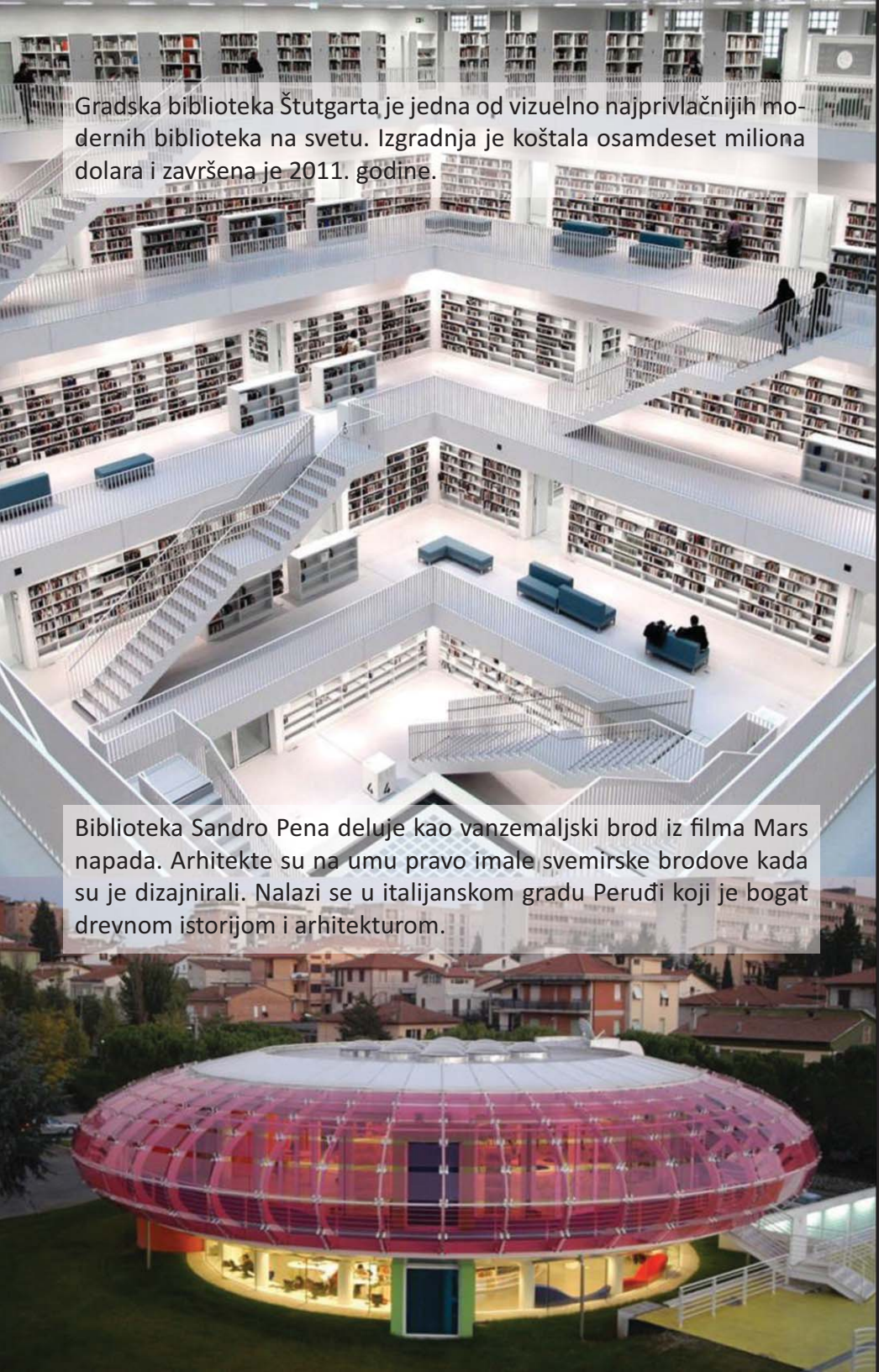

Gradska biblioteka Štutgarta je jedna od vizuelno najprivlačnijih modernih biblioteka na svetu. Izgradnja je koštala osamdeset miliona dolara i završena je 2011. godine.

Biblioteka Sandro Pena deluje kao vanzemaljski brod iz filma Mars napada. Arhitekte su na umu pravo imale svemirske brodove kada su je dizajnirali. Nalazi se u italijanskom gradu Peruđi koji je bogat drevnom istorijom i arhitekturom.

Biblioteka slikovnica nalazi se u Japanu i ima više hiljada slikovnica. Slikovnice su izložene po zidovima i na taj način doprinose dekoraciji i koloritu zgrade. Kreirana je za potrebe tri predškolske ustanove u okolini, ali danas ima hiljade posetilaca iz celog sveta.

Još jedna kul biblioteka se nalazi u Japanu. U pitanju je javna biblioteka Kanazawa Umimirai kreirana sa namerom da stvori idealno okruženje za čitanje. Podovi koji se greju, priliv prirodnog svetla kroz male otvore na zidu su neke stvari koje su omogućene sa tom svrhom.

Dok čiste i minimalističke građevine zaokupljaju našu pažnju, neke od najlepših biblioteka su stare stotinama godina. Biblioteka manastira Svetog Gala je jedna od najstarijih i najznačajnijih monaških biblioteka u svetu jer zadrži veliki broj srednjevekovnih spisa. Tokom devetog i desetog veka smatrana je centrom zapadnjačke nauke i kulture. Uvrštena je u spisak svetske baštine.

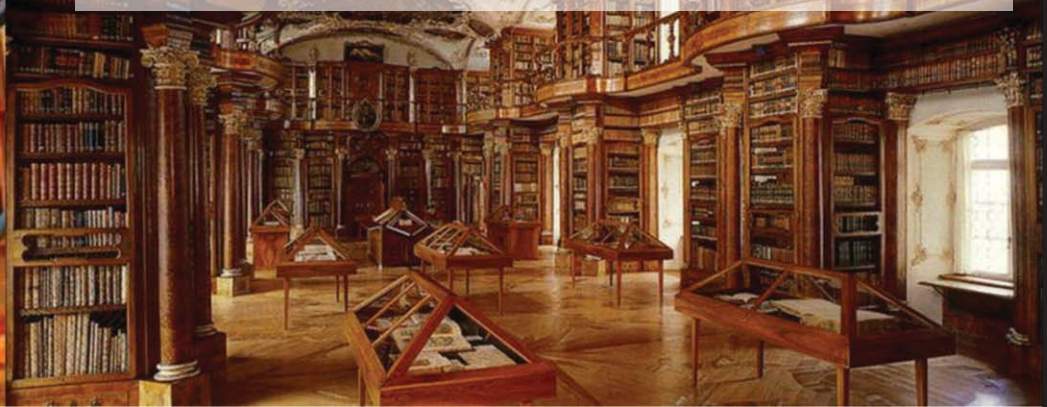

Kongresna biblioteka. Kongres ju je osnovao 1800. godine. Četrnaest godina kasnije, nakon što su britanski vojnici spalili njen fond, Tomas Džeferson je poklonio svoju ličnu biblioteku kao osnovu novog fonda. Neke Knjige koje je Tomas Džeferson skupljao gotovo pedeset godina su izazvale dosta kontroverzi zbog svog neprikladnog sadržaja neprimerenog konzervativnim očima puritanaca tog doba. Danas ova biblioteka ima preko 155 miliona knjiga i najveću zbirku retkih knjiga u Severnoj Americi. Imaju Gutenbergovu Bibliju, Šekspirove folije kao i knjigu najmanjeg formata na svetu.

Aleksandrijska biblioteka je nekada bila centar okupljanja naučnika i filozofa iz celog starog sveta. Nekoliko puta je paljena i obnavljana, imala je u svom fondu stotine hiljade svitaka iz celog sveta. Nova biblioteka, blizu mesta gde se nalazila stara otvorena je 2002. godine. Osim brojnih knjiga ovde se nalaze i muzej, umetničke galerije i planetarijum.

Državna biblioteka u Melburnu je jedna od najvećih na svetu. Iako je sagrađena 1856. godine najznačajnije rekonstrukcije obavljene su između 1990. i 2004. godine. Čitaonica La Trobe je jedna od njenih atrakcija koja svojim dizajnom i arhitekturom privlači posetioce iz celog sveta.

LOŠE KNJ

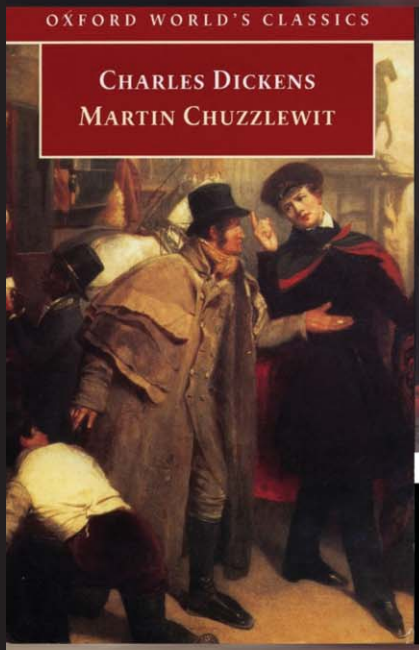
OXFORD WORLD'S CLASSICS
CHARLES DICKENS
MARTIN CHUZZLEWIT

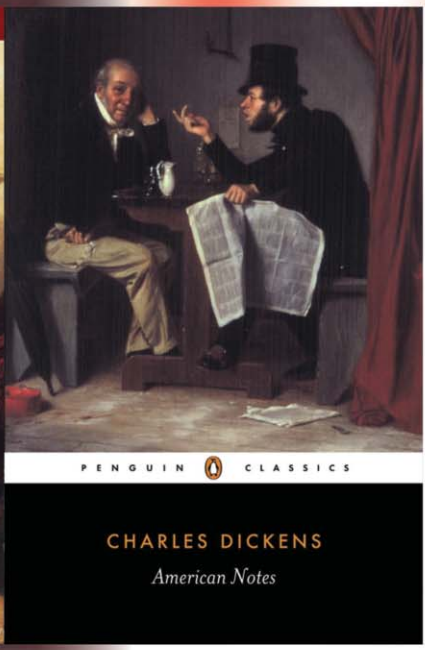
PENGUIN CLASSICS
CHARLES DICKENS
American Notes

IGE DOBRIH PISACA

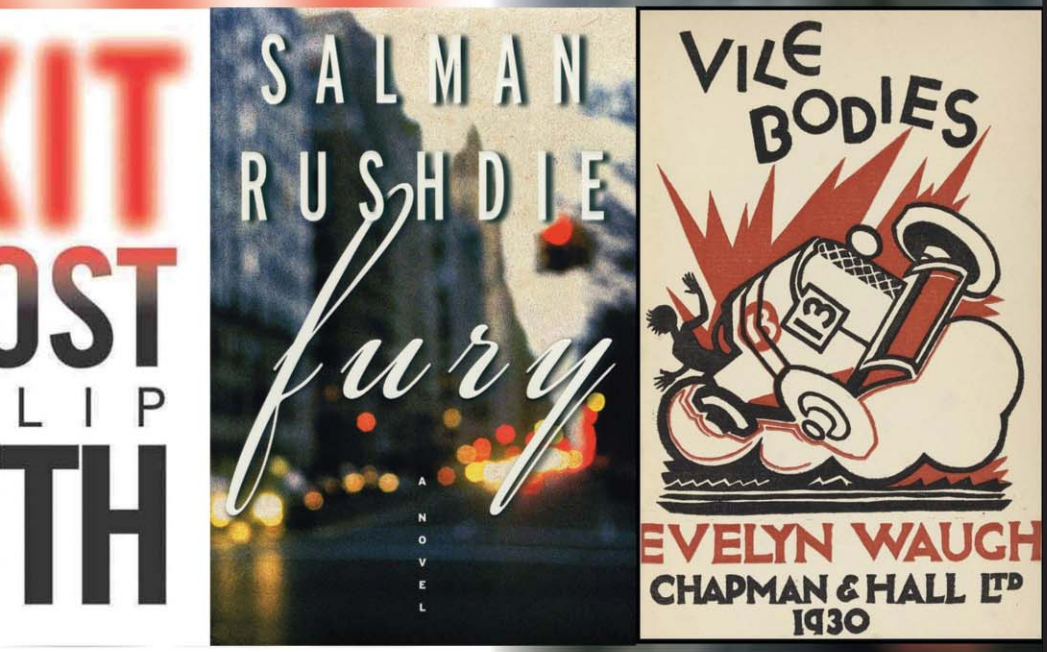

Svi prave liste najboljih knjiga koje bi valjalo da se pročitaju, ali malo njih se odlučuje da napravi spisak onih drugih, loših, knjiga. Na to se odvažio Isaac Chotiner novinar New Republica kada je sastavio spisak pet najgorih knjiga poznatih autora.

Na petom mestu našao se roman Vile Bodies iz 1930. godine britanskog pisaca Evelyna Waugha. Na četvrtom mestu je Fury (Bes) Salmana Rushdieja. Treće mesto zauzima Philip Roth sa romanom Exit Ghost (Duh izlazi).

Prvo mesto deli sa samim sobom Charles Dickens sa svojim American notes (Američke beleške) i Martin Chuzzlewitz.

KAFANE U KOJIM

THE EAGLE AND CHILD (OXFORD, ENGLAND)

Poznati gosti: Džon Tolkin i K.S. Luis

Ovaj univerzitetski pab koji postoji još od sredine 17. veka poslužio je kao mesto okupljanja Džona Tolkina, K.S. Luisa i ostale književne ekipe koja je sebe nazivala Inklings. Od 1933. godine pa do sredine pedesetih ova grupa se sastajala u posebnom izdvojenom salonu paba koji se zvao Zečija soba. U njoj su članovi kluba čitali svoje rukopise, davali predloge, kritike, savete... Danas su zidovi ove prostorije ukrašene sa fotografijama autora koji su u njoj boravili, kao i njihovim potpisima, posvetama...

VESUVIO CAFE (SAN FRANCISCO)

Poznati gosti: Džek Keruak, Alan Gingzebrg, Nil Kasidi

Kičasta kafanica bila je mesto okupljanja pripadnika bit-generacije. Uličica iza nje ponosno nosi naziv Keruak. Ova kafana danas predstavlja svojevrsni spomenik džezu, umetnosti, poeziji, umetničkom načinu života, a u njoj možete da poručite neka stvarno jaka pića.

A SU SE OPIJALI POZNATI PISCI

WHITE HORSE TAVERN (NEW YORK CITY)
Poznati gosti: Dilan Tomas, Džejms Boldvin
Ova kafana je otvorena 1880. godine i bila je mesto u koje su svraćali lučki radnici na dokovima. Tako je bilo sve dok velški pisac Dilan Tomas nije počeo da se muva okolo. Ovo mesto je poznato po tome što je u njemu Dilan Tomas popio svoje poslednje piće. Ili poslednja pića. Nakon što je popio osamnaestu čašicu viskija poznati pesnik se skljokao na trotoaru ispred kafane. Uskoro je preminuo u bolnici. Ova kafana je do danas ostala kao omiljeno mesto za književne večeri u kome rado dolaze pesnici i pisci.

EL FLORIDITA (HAVANA, CUBA)
Poznati gost: Ernest Hemingvej
Ovo je omiljena kafana u kojoj je poznati nobelovac sedeo gotovo dvadeset godina. Popularisao ju je i u svojim delima. Danas se u njoj nalazi njegova barska stolica, bronzana statua u prirodnoj veličini, a moguće je da se kupe i suveniri sa njegovim likom.

CERVECERIA ALEMANA (MADRID, SPAIN)

Poznati gost: Ernest Hemingvej

Nije tajna da je Ernest Hemingvej voleo da popije po koju čašicu alkohola. Zato je na svakom kraju sveta koji je posetio, kao amanet, ostavio po neku svoju omiljenu kafanu. Ovde postoji i njegov omiljeni sto i pogled kroz koji je gledao tražeći još jednu inspiraciju ili neku zgodnu Šanjolku.

CAROUSEL BAR AT HOTEL MONTELEONE (NEW ORLEANS)

Poznati gosti: Tenesi Vilijams, Vilijem Fokner, Truman Kapote i naravno Ernest Hemingvej

Monteleone je hotel koji je ugostio neke od najvećih pisaca sa američkog juga, a Kapote je tvrdio da se i rodio u njemu. Hotel poriče ovu izjavu, iako je Kapoteova majka živela u njemu tokom svoje trudnoće.

KENNEDY'S (DUBLIN, IRELAND)

Poznati gosti: Oskar Vajld, Džejms Džojs, Samjuel Beket

Kenedi je interesantan jer je osim kao goste, poznatim piscima pružio i zaposlenje. Dok je još bila bakalnica mladi Oskar Vajld je u njemu radio tako što je slagao robu na policama. Danas gosti mogu da uživaju u pivu za istim mermernim barom za kojim su stari drugari Džojs i Beket ispijali svoja pića.

LES DEUX MAGOTS (PARIS, FRANCE)

Poznati gosti: Simon de Bovar, Žan Pol Sartr, Albert Kami, Ernest Hemingvej

Les Deux Magots je mesto u kome su visili svi koji su u prvoj polovini prošlog veka značili nešto u literaturi. Ovaj bar je bio mesto okupljanja pisaca, filozofa, umetnika, intelektualaca i, naravno, Hemingveja. Ovaj bar je danas turistički raj u koji mnogi svraćaju na kaficu ili martini.

ANTICO CAFFE GRECO (ROME, ITALY)

Poznati gosti: Čarls Dikens, Džon Kits, Hans Kristijan Andersen, Meri Šeli, Lord Bajron, Henrik Ibzen

Ovaj najstariji bar u Rimu i drugi najstariji u Italiji otvoren je davne 1760. godine. Njegovu reputaciju kao utočište za mnoge pisce izgradila je Meri Šeli koja je sa svojom književnom ekipom volela da razmenjuje ideje i da čitaju rukopise dok su srkutali kapućino.

LA ROTONDE (PARIS, FRANCE)

Poznati gosti: T. S. Eliot, Gertruda Štajn, Skot Fidžerald

Ovaj bar je proslavio,naravno, Ernest Hemingvej pišući o njemu u knjizi Sunce se ponovo rađa. Nedavno je renoviran i očekuje najezdu turista.

ULIKS (PULA, HRVATSKA)

Poznati gost: Džejms Džojs

Poznati pisac je želeo da predaje engleski jezik u Trstu ili u Cirihu. Na njegovu žalost, dobio je posao u Puli. Tu je, sa svojom devojkom i budućom suprugom Norom Barnakl, živeo šest meseci. Dobar deo romana „Portret umetnika u mladosti“ je napisao tokom svog borvaka u Puli. On nije imao neko naročito dobro mišljenje o ovom gradu i njegovim stanovnicima. Napisao je da je „Istra dosadno mesto, uklješteno u Jadranu, nastanjeno neukim Slovenima koji nose crvene kapice i preširoke pantalone“. Danas je bronzana Džojsova skulptura u prirodnoj veličini postavljenja u posebno ograđenom delu terase kuće u kojoj je nekada bila škola jezika u kojoj je on predavao, a danas je kafić „Uliks“, fanovi znaju zašto.

DA LI

ISTORIJA

Nova biografija vodećeg detektiva u Viktorijanskoj Engleskoj sugeriše da je on bio inspiracija za lik Šerloka Holmsa.

Džerom Kaminada (1844 – 1914) je bio poznat po veštini raskrinkavanja zločina zasnovanoj na logičnom razmišljanju i obrazovanju, a bio je i majstor prerušavanja i imao je široku mrežu doušnika iz podzemlja, baš kao i lik iz romana Artura Konana Dojla. U knjizi, koja će biti objavljena kasnije ovog meseca, opisane su i nekonvencionalne metode kojima se detektiv služio. Autorka knjige Anđela Bakli je utvrdila i da je Kaminada imao svog arhineprijatelja kao što je Holmsov Morijarti koji ga je dosta namučio.

"Kaminada je postao nacionalna figura baš u vreme nastajanja Šerlokovog lika. Ima mnogo paralela koje pokazuju da je Dojl koristio delove stvarnog lika za stvaranje svog književnog", rekla je Baklijeva. Kaminada, dete Italijana i Irkinje, živeo je u Mančesteru, ali je rešavao zločine po celoj Engleskoj i bio u centru pažnje medija koji su o njegovim slučajevima pisali opširne izveštaje. Najveći deo karijere je proveo u mančesterskoj policiji, a kasnije je, kao i Šerlok, radio kao detektiv konsultant.

On je postao poznat sredinom 1880-ih godina, malo pre objavljivanja knjige "Skica u grimizu" u kojoj se prvi put pojavljuje Šerlok Holms. Kaminadina sposobnost prerušavanja je bila izuzetna i poznat je slučaj kada se, prateći grupu lopova, prerušio tako dobro da ga ni njegovi saradnici iz policije nisu mogli prepoznati. Često se maskirao u fizičke radnike, pijanice, a jednom je prerušen u lekara pravdi priveo lažnog lekara.

Nazivali su ga "terorom za zločince" i "Garibaldijem detektiva", i govorili da može da spazi lopova po načinu hoda, a taj talenat je stekao posetom zatvorima i posmatranjem kretanja zatvorenika po dvorištu. Prema nekim navodima, Kaminada je zaslužan za hapšenje 1.225 kriminalaca. Njegov najpoznatiji slučaj, koji i najviše podseća na priče o Šerloku, poznat je kao "Misterija kočije". Dva muškarca su ušla u kočiju i u toku putovanja jedan je iskočio, a drugi je unutra umro. Uzrok smrti nije bio očigledan i nije bilo puno dokaznog materijala, ali je Kaminada deduktivnim zaključivanjem rešio slučaj. Krivac je bio izvesni Čarls Parton koji je drogirao žrtvu pre ulaska u kočiju i opljačkao je.

JE OVO PRAVI ŠERLOK HOLMS?

"Pravi Morijarti"

Kaminadin najveći neprijatelj je bio Bob Horidž, nasilni i inteligentni kriminalac, a priča o njima, duga 20 godina, počinje tako što je Kaminada uhapsio Horidža zbog krađe sata. Horidž je za taj relativno mali zločin dobio kaznu od sedam godina zbog toga što je već bio osuđivan i odlučio je da će se osvetiti detektivu. Po izlasku iz zatvora Horidž je okupio bandu i nekoliko puta uspeo da nadmudri policiju. Njegovi zločinački pohod se konačno završio kada je upucao dva policajca.

Kaminada ga je pratio do Liverpula i tu se konačno našao oči u oči sa Horidžom. Horidž je posegnuo za revolverom, ali je Kaminada bio za delić sekunde brži od njega i ranio ga. Kriminalac je zatim osuđen na doživotni zatvor. I u Kaminadinom životu je postojala, kao i u pričama o Šerloku, inteligentna prevarantkinja. Njegova "Ajrin Adler" je bila Ališa Ormond, veoma obrazovana aristokratkinja koja je je bila i izuzetni falsifikator. Ormondova je fascinirala Kaminadu, baš kao Adlerova Šerloka, a uhapsio je 1890. godine, godinu dana pre nego što je objavljen roman "Skandal u Bohemiji" u kojem se pojavljuje Ajrin Adler.

Kaminada je objavio svoje memoare po penzionisanju i umro je 1914. godine.

Izvor: Telegraf

Morijarti

Džerom Kaminada

OD NAPUŠTENE PRO

Šta da radimo sa Valmartom? Odnosno šta da radimo sa napuštenim Valmartom? Prema njihovom sajtu postoji nekoliko stotina napuštenih prodavnica koje čekaju da se prodaju ili iznajme. Pošto Valmartovi imaju po 100 hiljada kvadratnih metara površine, a supercentri su još veći, postoji problem za lokalne zajednice šta da rade sa tolikim prostorom kada bude napušten.

Građani Mekalena u Teksasu su našli odlično rešenje kada su ceo prostor pretvorili u javnu biblioteku. Rezultat je fantastičan, od soba za učenje, do konferencijskih sala, preko računarskih kabineta(od kojih je čak 16 namenjeno deci i tinejdžerima). Prostor je totalno rekonstruisan i sve deluje prelepo. Čak se i članstvo, posle rekonstrukcije, povećalo za 23%. Ko ne bi želeo da ode u ovakvu biblioteku?

Sa svojih 124 hiljade kvadratnih metara ovo je najveća javna biblioteka u Americi.

DAVNICE DO NAJPOZNATIJE BIBLIOTEKE

CHILDREN niños

FICTION
ficción

RETURNS

ISTORIJA

Očevi osnivači američke nacije su bili device“. Ovo bi bio odličan naslov koji bi osigurao čitanje bilo kakvog teksta koji bi se našao ispod njega, ali zašto da ne razmotrimo ovu izjavu? Mi u stvari nemamo DNK dokaze da su Očevi osnivači imali svoju decu.

Džordž Vašington sa svojom suprugom Martom nije imao dece. Postoje teorije zavere koje kažu da je robinji koju je oslobodio iz ropstva napravio dete...Dakle teorija zavere i ni jedan opipljiv dokaz.

Bendžamin Frenklin je, po predanju, imao odnose sa mnogo, mnogo žena koje su mu izrodile petnaest vanbračne dece. Dakle imamo petnaestoro dece i ni jedan DNK dokaz da su to stvarno bila njegova deca.

Mnogi poznati autoriteti tvrde da postoje dokazi da je Tomas Džeferson bio otac šestoro dece Sali Hemings. Okej. Džeferson nije bio nevin. Ali šta je sa ostalima?

Koje su priče o njihovim seksualnim podvizima istinite, a koje su samo urbane legende? Da li sve priče možemo da posmatramo na isti način, da li su sve verodostojne ili ne? U svojoj knjizi In Sex and the Founding Fathers: The American Quest for a Relatable Past Tomas Foster se bavi istraživanjem pričao o seksualnom životu Očeva osnivača.

Da li je Džordž Vašington bio impotentan? Nemamo ni jedan dokaz koji ide u prilog ovoj tvrdnji. Sa svojom suprugom Martom nije imao svoje dece. Deca sa kojima je prikazivan na slikama bila su miraz koji je Marta donela iz prvog braka. Međutim, dok je bio vođa revolucije niko nije pričao da je Vašington impotentan. Naprotiv, opisivali su ga kao nevernog supruga koji voli da šara po komšiluku. Ove priče nisu prestale ni kada se građanski rat završio. Kada je na koncu preminuo kružila je priča da je uzrok smrti bila prehlada koju je navukao bežeći kroz prozor udate žene...bez pantalona. Danas nedostatak dece kod ovog pevca obrazlažu sterilitetom izazvanim preležanom tuberkulozom.

Da li je Ben Frenklin imao ljubavnice? U svojim sedamdesetim godinama? Amerikanci su tek odnedavno

OČEVI I OCI AMERIKE

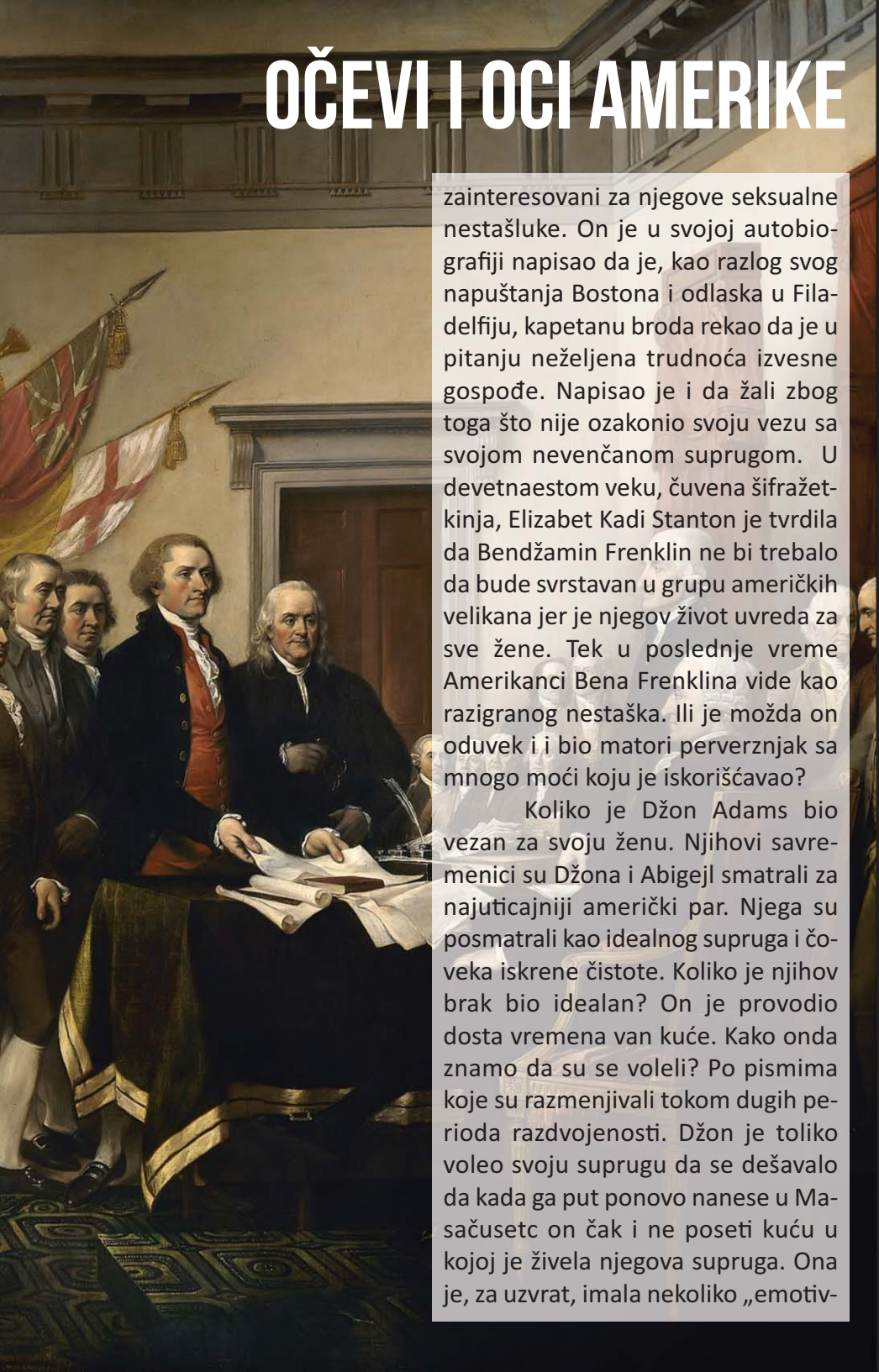

zainteresovani za njegove seksualne nestašluke. On je u svojoj autobiografiji napisao da je, kao razlog svog napuštanja Bostona i odlaska u Filadelfiju, kapetanu broda rekao da je u pitanju neželjena trudnoća izvesne gospođe. Napisao je i da žali zbog toga što nije ozakonio svoju vezu sa svojom nevenčanom suprugom. U devetnaestom veku, čuvena šifražetkinja, Elizabet Kadi Stanton je tvrdila da Bendžamin Frenklin ne bi trebalo da bude svrstavan u grupu američkih velikana jer je njegov život uvreda za sve žene. Tek u poslednje vreme Amerikanci Bena Frenklina vide kao razigranog nestaška. Ili je možda on oduvek i i bio matori perverznjak sa mnogo moći koju je iskorišćavao?

Koliko je Džon Adams bio vezan za svoju ženu. Njihovi savremenici su Džona i Abigejl smatrali za najuticajniji američki par. Njega su posmatrali kao idealnog supruga i čoveka iskrene čistote. Koliko je njihov brak bio idealan? On je provodio dosta vremena van kuće. Kako onda znamo da su se voleli? Po pismima koje su razmenjivali tokom dugih perioda razdvojenosti. Džon je toliko voleo svoju suprugu da se dešavalo da kada ga put ponovo nanese u Masačusetc on čak i ne poseti kuću u kojoj je živela njegova supruga. Ona je, za uzvrat, imala nekoliko „emotiv-

nih afera“ sa drugim muškarcima.

Ako za Tomasa Džefersona znamo da je bio otac dece Sali Hmenings da li znamo nešto o njihovoj vezi i odnosima? Ne mnogo. On u svom dnevniku nikada nije spominjao ovu vezu, a pisma nikada nisu razmenili. Mnogi istoričari koji proučavaju ovaj odnos između gospodara i robinje tvrde da je on bio na granici silovanja i seksualne eksploatacije. Znamo da joj je on kupovao haljine tokom njihovog boravka u Parizu, ali je razlog tome verovatno bila Džefersonova želja da ima propisno obučenog roba. Nemamo dokaza da su ikada jedno drugome izjavili ljubav. U jednom od retkih svedočanstava njihove veze, Salin sin piše da je njegova majka bila „konkubina“, a to teško može da odgovara savremenoj romantičnoj predstavi kakvu je vide današnji Amerikanci.

Bil Klinton nije bio prvi političar visokog ranga koji je morao da se izvinjava zbog seksualnih afera. Tokom skandala sa Monikom Levinski mnogi su se prisećali afere koju je imao Aleksandar Hamliton. O Hamlitonovoj aferi sa udatom ženom najviše znamo upravo iz pisma izvinjenja koje je uputio javnosti. U njemu je napisao da je bio u zamci, jer je ta žena došla da traži pomoć od njega. I tako, jedna stvar je vodila drugoj... Njen suprug je pokušao da iznudi novac od njega. Hamlinton je bio optužen da je koristio federalne fondove da bi plaćao ucenjivača. Kada je nastradao u dvoboju javnost ga je sahranila kao mučenika i žrtvu, a žena sa kojom se „ljubavisao“ bila je opisana kao đubre iz radničke klase.

Mnoge priče Očeve osnivače predstavljaju kao razvratnike, ali je mnogo više mastila utrošeno da ih prikažu kao dobre porodične ljude i verne supruge. Malo je verovatno da su oni bili device, ali sve zavisi od toga kako vrednujete dokaze i priče.

Jasmina Tešanović

Moj život bez mene

Rende www.rende.rs

Uzbudljiva, zanimljiva, zabavna i beskrajno duhovita, ispovedno-memoarska proza, pisana u fragmentima i podeljena na dvadeset tri poglavlja koja nose naslove po razmišljanjima i sećanjima na majku, na oca, na babe, na tetke, na prve reči, na rođenje ćerke, na bivše i sadašnje partnere, na poznate i nepoznate, na putovanja, na gradove, na sahrane i rođendane, na sankcije i ratove, na običaje, na pitanja poput onog – šta je sreća i šta znači letenje i da li je ono zapravo sloboda.

Ova knjiga nas vodi od odrastanja u dobro situiranoj, pravoverno komunistički opredeljenoj porodici, mešavini kameno hladne hercegovačke i vrele srpske južnjačke krvi, preko školovanja I življenja u inostranstvu, pronalaženja sopstvenog puta, ostvarivanja ambicija, životnih uspeha i razočaranja, pobeda i poraza, borbe za ideale koji se ruše pred našim očima i u našem prisustvu, do posvećenog angažmana i življenja zarad očuvanja i promovisanja osnovnih moralnih vrednosti.

Romanom defiluju poznate ličnosti, od Pazolinija, Laure Beti, Lilijane Kavani, Alda Buzija, Mikloša Janča, Alberta Moravije, Jevtušenka, Josifa Brodskog, Pavića do Danila Kiša, donoseći o svakome od njih poneku zanimljivu informaciju ili detalj iz života, obogaćujući na taj način i naša znanja.

TETOVIRANI KNJIŽEVNI JUNACI

Mislite li da je tetoviranje moderni trend? Razmislite ponovo. Dokazi upućuju da je tetoviranje staro dvanaest hiljada godina, mada je najstarija tetovaža koja je pronađena stara „samo“ pet hiljada godina i pripadala je Ociju „Ledenom čoveku“ čije je zaleđeno i dobro očuvano telo pronađeno u Alpima. Kao i tada tako i danas tetovaže imaju značajno kulturološko, ali i lično značenje.

Dok tetovaže u stvarnom svetu nemaju magične moći (ili, makar, mi nismo čuli za njih) svet književnosti je divno mesto za otkrivanje načina kako umetnost ukrašavanja kože otelotvoruje osobine pojedinaca i otkriva drugačije, skrivene, aspekte književnih likova.

Ovo su neki primeri najpoznatijih književnih tetovaža.

Queequeg, polinezijski princ, odličan harpuner iz romana **Moby Dick**, dozvolio je mudracu da ga tetovira sa znacima koji predstavljaju njegovo shvatanje astrologije. Mudrac je preminuo pre nego što je Queequegu otkrio šta simboli znače. Iako ne zna značenje svojih tetovaža to ne obeshrabruje njegovog nosioca. On često proučava svoje telo i crteže na njemu tražeći u njima poruku koja je skrivena na njegovoj koži.

Mr. Dark je najbizarniji i najzlobniji lik koji je izašao iz pera čuvenog pisca naučne fantastike Raya Bradbura. Tetovaže na telu Mr. Darka mogu da hipnotišu svakoga ko ih vidi. One takođe predstavljaju likove koje su pale pod uticaj Mr. Darka i koje su primorane da ispune sve njegove najbizarnije želje. Njegove tetovaže reflektuju kako manipulativan on može da bude i kako uživaju patnji drugih ljudi.

Lisbeth Salander, junakinja trilogije **Millennium**, je jako složena i odlučna. Ona nije samo običan haker, a zmaj tetoviran na njenim leđima simbolizuje njenu snagu i sposobnost preživljavanja. Ona ima još nekoliko tetovaža, osu na primer, čije značenje nije objašnjeno, ali se sumnja da predstavlja njen hakerski nadimak.

U klasičnom naučnofantastičnom romanu **The Stars My Destination**, autor Alfred Bester opisuje **Gullya Foylea**, koji luta kosmosom u nameri da se osveti ljudima koji su ga izdali i odbili da ga spasu. Foyla pronalazi jedan religij-

HERMAN MELVILLE
MOBY DICK

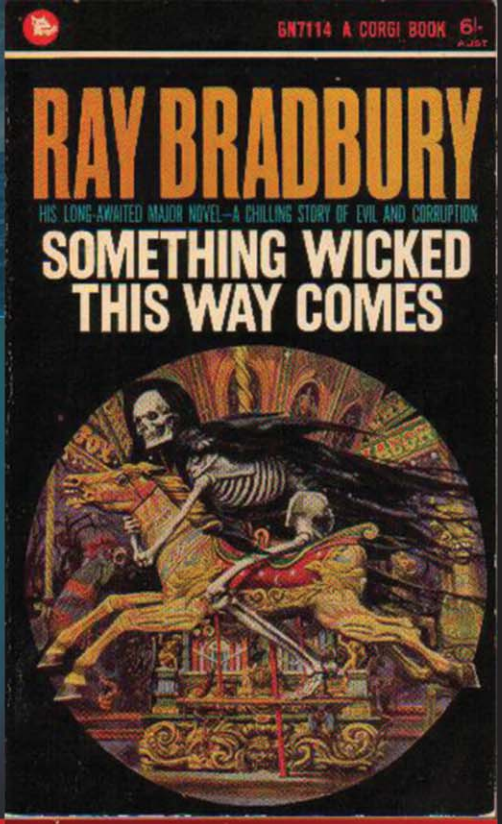
6N7114 A CORGI BOOK 6/-
RAY BRADBURY
HIS LONG-AWAITED MAJOR NOVEL—A CHILLING STORY OF EVIL AND CORRUPTION
SOMETHING WICKED THIS WAY COMES

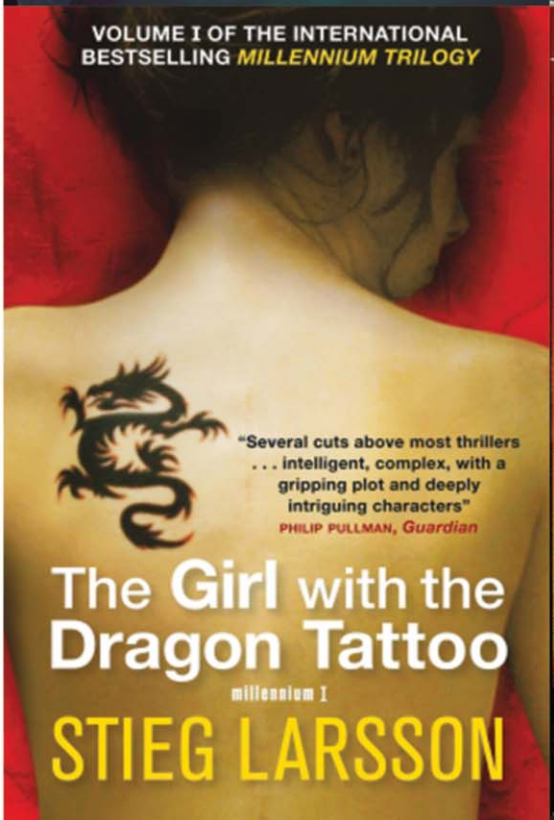
VOLUME I OF THE INTERNATIONAL BESTSELLING MILLENNIUM TRILOGY
"Several cuts above most thrillers . . . intelligent, complex, with a gripping plot and deeply intriguing characters"
PHILIP PULLMAN, Guardian
The Girl with the Dragon Tattoo
millennium I
STIEG LARSSON

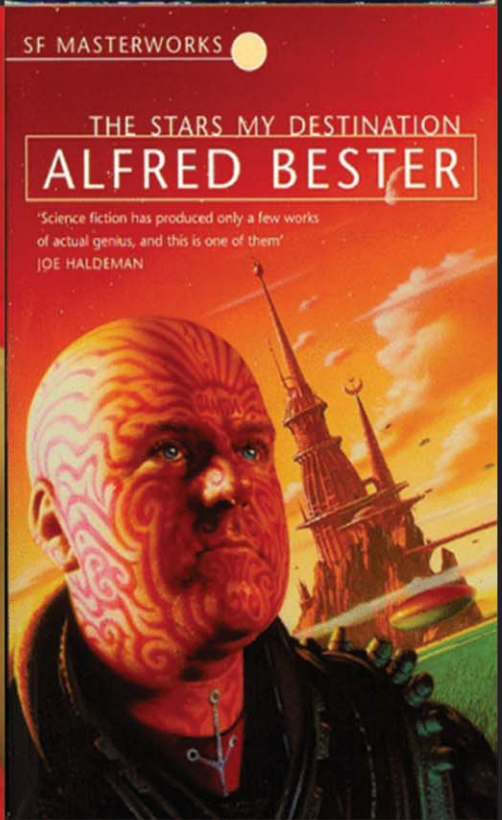
SF MASTERWORKS
THE STARS MY DESTINATION
ALFRED BESTER
'Science fiction has produced only a few works of actual genius, and this is one of them'
JOE HALDEMAN

ski kult koji tetovira tigrove šare na njegovom licu. On bezuspešno pokušava da ih ukloni jer bes i druga snažna osećanja vraćaju tetovažu na njegovo lice. Tetovaža postsaje simbol onoga što on jeste i i ono što mora da postane – čovek koji kontroliše svoju osvetu, da prigrli humanost, a ne životinjsku stranu njegove ličnosti.

Jedan od tetoviranih junaka popularne serije knjiga **Divergent** jeste i **Four**. Radnja ovih knjiga smeštena je u svet budućnosti u kome su ljudi podeljeni prema svom karakteru u različit frakcije. Four, za razliku od svojih kolega iz ratničke frakcije Dauntless na svojim leđima ima tetovaže i svih ostalih frakcija. One simbolišu njegovu težnju da bude potpuno formiran pojedinac koji nije definisan samo jednom karakternom osobinom. Four želi da bude nesebičan, inteligentan, miroljubiv, iskren i hrabar i njegove tetovaže simbolišu njegovu nadu u budućnost u kojoj će pripadnici svih pet frakcija biti zajedno.

Henri Charriere u svojoj autobiografiji **Papillon** opisuje svoje robijanje i pokušaj bekstva iz kažnjeničke kolonije u Francuskoj Gvajani. On je bio osuđen za ubistvo makroa, za koje je on tvrdio da je nevin. Imao je istetoviranog leptira na grudima, kao simbol njegove želje za slobodom, koja ga je gonila da kroz džungle na kraju uspe da pobegne iz kolonije. Kao i da po tetovaži nazove svoju autobiografiju.

The Illustrated Man Raya Bradburya je naziv romana, ali i junaka koji povezuje sve priče u njemu. Glavnog junaka je tetovirala žena koja putuje kroz vreme, a tetovaže oživljavaju i prikazuju scene i priče iz budućnosti koje nam daju uvid u čovečanstvo.

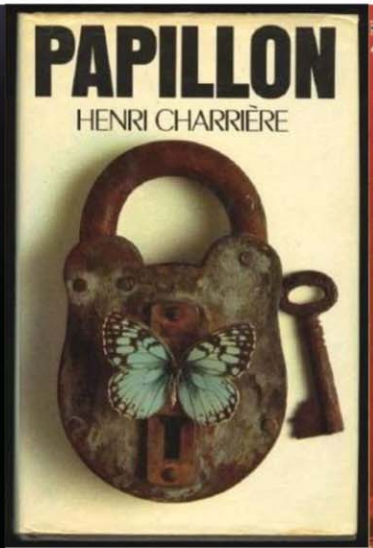

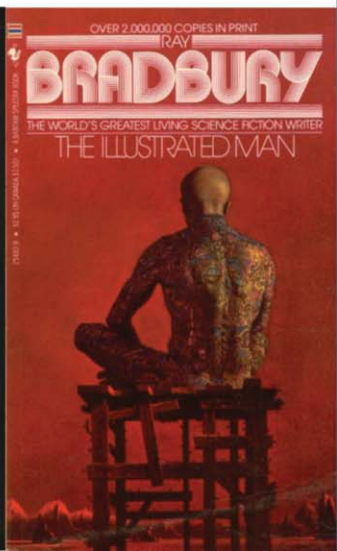

FRANC KAFKA VIDEO IGRA

U prošlom broju Bookvara smo pisali o planovima da se knjiga Gordost i predrasude adaptira kao video igra. Izgleda da je posle ovog klasika Džejn Ostin red došao i na Franca Kafku.

Metamorfoza, Zamak i Amerika su poslužili kao inspiracija Dejvidu Galaninu iz Rusije da kreira ovu video igru koja će 2014. godine biti dostupna za PC, Mac, Linux, iOS i Android. Da li vam ovo deluje previše čudno? Naravno, da.

Novi poslodavac protagoniste igrice šalje K-a iz njegove otadžbine u nove krajeve sveta za koji će se ispostaviti da su još čudniji nego domovina. Apsurd , nadrealizam i dosta glavolomki su ono što tvorac ove igre obećava budućim igračima.

UŽASNI LJUB

ROMANTIKA

U teoriji nema ničeg lepšeg nego da se bude u vezi sa nekim piscem ili spisateljicom. Tu je mogućnost da dobijete prelepe mejlove, sms poruke, a ako vam se stvarno posreći možete da budete ovekovečeni u nekom predivnom delu ili makar u posveti.

U praksi, međutim, to nije baš tako. Piscu su previše sebični, samozaljubljeni, usredsređeni na pisanje... Da li sam spomenuo da su samozaljubljeni?

Gotovo da nema pisca koji u prošlosti nije imao neku romantičnu priču iza sebe. Neki među njima su, sa druge strane, posejali niz kvazi-romantičnih budalaština.

Lord Bajron je možda svetac romantizma, ali je teško da se izdvoji posebno izdvoji jedan ljubavni incident u kome je on nije ispao posebno gadan. Dugo vremena je bio u incestnoj vezi sa svojom polu-sestrom tokom svog jednog, od mnogih, brakova. Nakon razlaza sa ženom ona je pričala da ju je on gotovo silovao. Posle okončanja veze sa sestrom Meri Šeli, koja je ostala u drugom stanju, Bajron je odbijao da prizna dete i da plaća bilo šta za njega.

Čarls Dikens je, navodno, bio nevin kada je u 24. godini života oženio Katarinu Hogart. Odmah se zaljubio u njenu mlađu sestru Meri. Meri je veoma rano preminula što je Dikensa dovelo do očajanja, a Katarina je morala da se bori i takmiči za naklonost svoga supruga sa duhom svoje sestre. Nakon dvadeset godina braka i desetoro dece Čarls Dikens se zaljubio u mladu glumicu Neli Ternar. Naravno celu vezu je morao da krije od puritanskog Londona. Imali su dva ljubavna gnezda, jedno u okolini Londona, a drugo u Francuskoj. Kada je Katarina saznala za njihovu vezu propila se i udebljala se. Čarls Dikens ju je „proterao“ na susedno imanje, a

AVNI ŽIVOTI POZNATIH AUTORA

istovremeno je doveo njenu sestru da se brine o deci i domaćinstvu. Da bi zaustavio govorkanja čaršije Dikens je svoju šurnjaju odveo na lekarski pregled da bi napismeno dobio potvrdu da je ona još uvek devica.

Vilijam Barouz je bio prilično navučen na drogu kada je upoznao samohranu majku Džoan Volmer. Ona je, poput njega, bila narkomanka tako da je njihova ljubav cvetala u okrilju zajedničkog fiksanja. Ova veza je preživela i njegovo hapšenje kao i njeno zatvaranje u zdravstvenu instituciju. Međutim, prilikom njihovog bekstva u Meksiko, Barouz je hteo da se malo igra Viljema Tela. Stavio je Džoani čašu na glavu, a onda je pucao u nju. Pogodio je Džoanu u glavu, a policajcima je rekao da je slučajno pucao. Oslobođen je optužbi.

Iako je u to vreme bio veren sa drugom ženom **T. S. Eliot** je bio zadivljen Vivijan Hajvud. Raskinuo je veridbu i venčao se sa Vivijen. Bio je sa njom u braku osamnaest godina, i prolazio je zajedno sa njom kroz njene psihičke probleme. Vivijan je patila od nesanica, glavobolja, iscrpljenosti i psihičkih problema. Kada ju je konačno ostavio pisao je svojim prijateljima i savetovao ih da je izbegavaju. Vivijen je bila zatvorena u psihijatrijskoj bolnici i, mada su formalno i dalje bili u braku, on je nikada nije posetio.

Džordž Vels je bio jedan od angažovanih intelektualaca koji je voleo da osporava vladajuće shvatanje morala i seksualnosti. Kada se oženio jednom studentkinjom, uz njenu saglasnost, je imao niz afera sa drugim ženama. Njegova veza sa Rebekom Vest je bila posebno burna. Napravio joj je dete, ali je odbijao da zbog toga napusti svoju zakonitu suprugu.

BAJA PATAK

STRIP

Diznijevi stripovi su uvek bili ono najnevinije u svakom detinjstvu. Roditelji su bez brige mogli da daju svojoj deci bilo koji strip sa avanturama Mikija Mausa, Paje Patka, Šilje i ostalih bez straha da će deca u tim stripovima da naiđu na nešto što nije prikladno za njihov uzrast. Ipak nije sve tako kao što izgleda. U moru nevinih stripova ipak se provuče po nešto što, možda, i nije za dečije oči.

Postoji jedna epizoda u životu Baje Patka o kojoj nismo čitali u Mikijevom zabavniku mada su čitaoci Diznijevih stripova širom sveta imali prilike da uživaju u ovome. Baja Patak je u svojoj mladosti, pre nego što je postao najbogatija patka na svetu, ozbiljan i namćorast biznismen proveo mesec dana sa svojom seksualnom robinjom koju je prethodno kidnapovao.

U jednom stripu iz 1953. godine Baja Patak se seća kako ga je jednom prilikom, dok je bio kopač zlata u Jukonu, prevarila vlasnica saluna po imenu Goldi. Baja ju je zatim prisilno odveo u svoj rudnik, odnosno mesto gde je ispirao zlato u reci, i terao je da radi mesec dana sve dok nije otplatila svoj dug.

Šta se zaista dešavalo tokom tog meseca u nedođiji otkriva nam tek Don Rosa u svom genijalnom serijalu „Žitije Baje Patka“. Kada su čuvari zakona došli da spasu Goldi iz ruku ovog robovlasnika imali su i šta da vide, odnosno čuju.

Jasno je da je u pitanju pačiji seks. Mlađi čuvari zakona žele da intervenišu, ali ih stariji, i očigledno, iskusniji među njima obaveštava da nema ništa nelegalnog u tome da dve patke imaju... ono što imaju, dok je na dobrovoljnoj osnovi.

Sledećeg jutra Baja Patak pokušava da Goldi plati za njene „usluge“ ali ga onda prezrivo odbija.

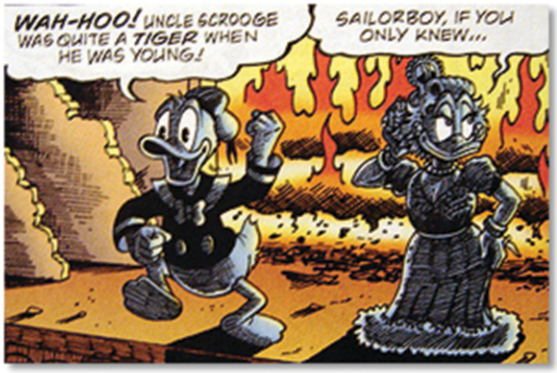

I NJEGOVA SEKSUALNA ROBINJA

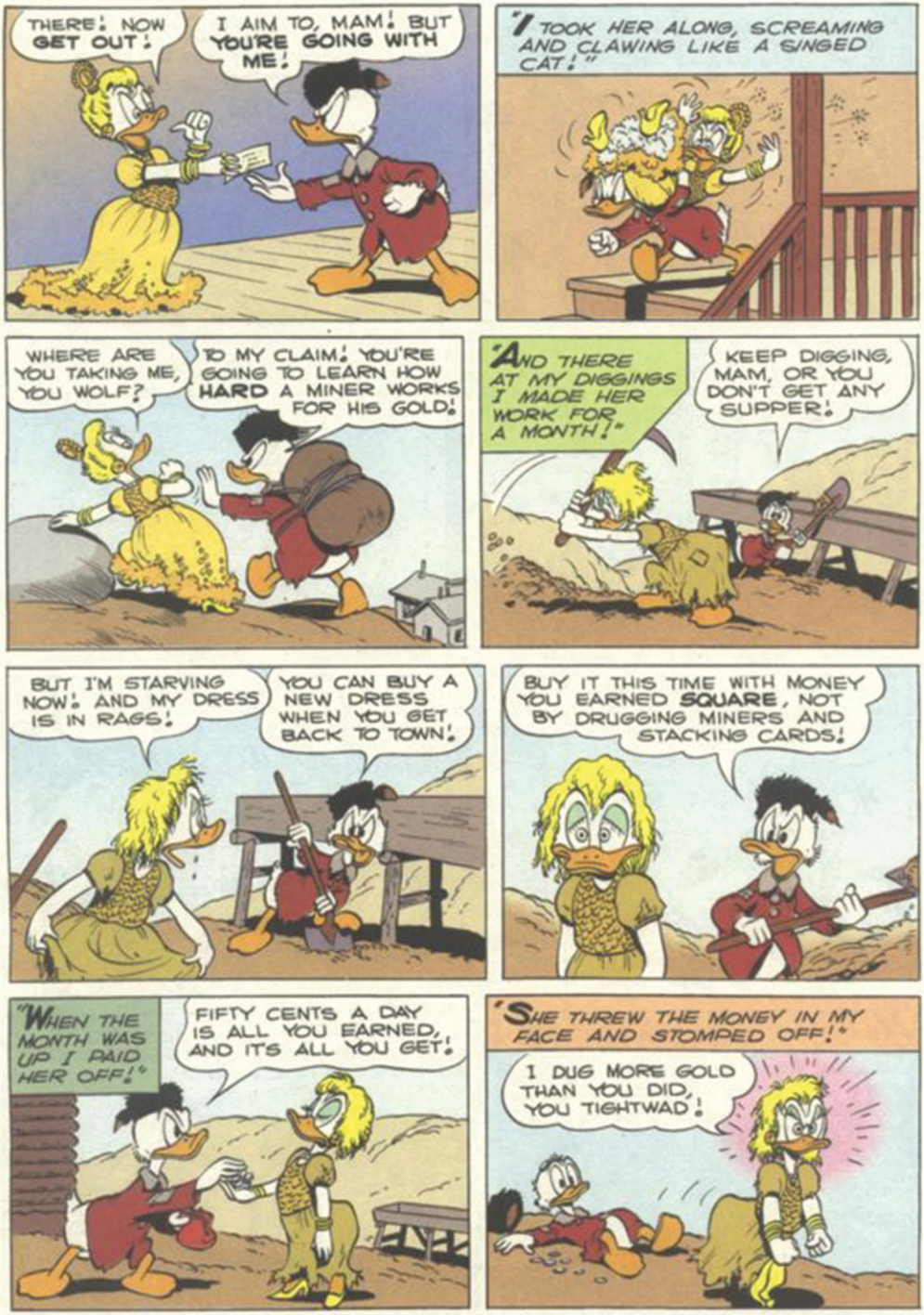

WALT DISNEY PRESENTS

Dr. Mickey Mouse, depicting the wonders of the potent, versatile, germ-chasing, life-saving chemical family—

THE SULFA DRUGS

1 No, chums, all this isn't black magic or medical hugger-mugger. But you'd almost think so, judging from amazing results of sulfa in treating infections.

2 Discovery of sulfa was accidental. In 1908, a Viennese chemistry student named Gelmo, working on coal-tar derivatives, synthesized a powder called . . .

7 The German scientists patented sulfa compound, prontosil, which proved almost 100 per cent effective in treating certain streptococcus infections in mice.

8 Medical interest was aroused. When Dr. Levaditi, a bacteriologist in Paris, confirmed results on mice, Farbenindustrie claimed prontosil patent rights.

9 During legal battle, Gelmo's thesis on para-aminobenzene-sulfonamide was found. Proof he discovered sulfanilamide, key element in prontosil, voided patent.

10 In France, Dr. Levaditi renewed experiments with mice, then tried sulfa on humans. Results were remarkable. News flew throughout scientific world.

15 Eluding the protecting white cells, the disease germs attack the red cells and invade tissues, then gorge themselves on food from the bloodstream.

16 Well fed, these germs flourish, multiply rapidly, soon outnumber even white cell reinforcements which they blitzkrieg and outflank, overcoming them.

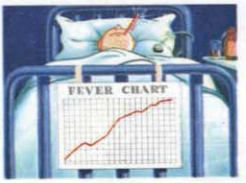

17 Seizing control of the body's supply lines, the germs establish themselves in strong positions. Fever sets in, temperature rises sharply, the body is weakened.

18 The body can be aided in combating such an invasion through transfusions of blood, whose strong white cells can surround invaders, may annihilate them.

23 Sulfathiazole, in ointments, is being used with some good results in treating severe burn cases. Lives of many patients have been saved by this healer.

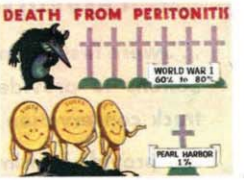

24 Sulfonamides curb peritonitis and blood poisoning, have sharply cut death rate of these infections, fatal to over half the people afflicted by them in last war.

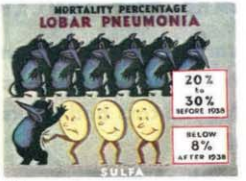

25 Since 1938, various sulfa drugs, especially sulfadiazine, have reduced the death rate of lobar pneumonia from 20-30 per cent to less than 8 per cent.

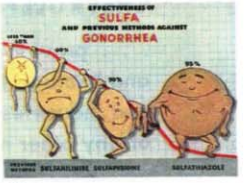

26 Before sulfa, fewer than three out of five gonorrhea patients were "cured" in two months. Now, with sulfathiazole, 95 per cent of patients recover much sooner.

31 Despite its virtues, sulfa is NOT a cure-all. It is potent medicine, should be taken only on a doctor's prescription. Not everybody can be treated with this drug.

32 Beware of "home" sulfa cures; never prescribe sulfa for your own symptoms. Though usually beneficial and trustworthy, it may attack blood cells, not germs.

33 Taken indiscriminately, sulfa may poison the system, cause rash, anemia, kidney trouble, even death. If your doctor doesn't prescribe it, don't take it.

34 Wisely directed, sulfa proves a powerful weapon which seems capable of blasting the attacks of hostile bacteria until they are rendered powerless.

MIKI MAUS IMA GONOREJU

Stripovi mogu da imaju i obrazovnu svrhu. Oni mogu da nauče decu (i odrasle) da razlikuju dobro od zla, koje je društveno prihvatljivo ponašanje, a koje nije, šta je opasno da se radi, a šta je bezopasno. Da li bi, ipak, trebalo da postoji razlika između ideja „Hajde da decu kroz strip naučimo o bolestima“ i „Hajde da Mikija Mausa zarazimo seksualno prenosivom bolešću“?

Američki časopis Look je 1944. godine uradio upravo to. Objavili su edukativan strip koji je trebalo da prikaže prednosti lekova na bazi sulfonamida prve linije antibiotika kojima su lečena bakterijska oboljenja. Ko bi bolje objasnio naciji da je gonoreja sada lako izlečiva bolest nego omiljena maskota crtanih filmova i stripova?

Možda bi edukaciju nacije o novom leku mnogo bolje obavio mornar Popaj? Da bi na jednostavan i simpatičan način prikazao nastanak sulfonamida strip započinje tako što naš doktor Mika Miš isprobava lek na, ni više ni manje nego na, miševima.

Zatim vidimo kako u krvotoku besni rat između bakterija koje na smrt prebijaju crvena i bela krvna zrnca.

Onda nam Miki Maus prikazuje šta bi se desilo kada bi uzeli previše leka. Slike kako Miki Maus umire u agoniji su divno edukativne.

Okej. Zašto je Miki Maus odlučio da uzme lek za gonoreju? Da li se to neko previše motao oko Picinog parka? Daj, Miki, brate, bolje kupi kondome! Možda Diznijev svet i nije tako nevin kao što smo mi želeli da verujemo.

KENEDI I MERLIN M

STRIP

Jedan od najpoznatijih urednika Supermena iz pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka Mort Vajsinger bio je i veliki podržavalac Demokratske stranke. Budući da je on bio urednik Supermena tri dana u nedelji preostali deo vremena je moga da uređuje časopise Inside Story i This Week koji su se bavili tračevima iz sveta poznatih. Zahvaljujući ovome, ali i druženju sa funkcionerima Demokratske stranke, on je bio upoznat sa mnogim (ne)političkim tračevima.

Jedan od tih tračeva bio je da su američki predsednik Džon Kenedi i glumica Merlin Monro u ljubavnoj vezi. Iako gotovo svi veruju da je priča oko ove afere istinita, još uvek nemamo dovoljno dokaza koji bi nam ukazali da je to stvarno tako bilo. Ipak, uprkos tome što nemamo dokaze glasine o tome su postojale, naročito nakon izvedbe rođendanske pesme koju je Merlin Monro otpevala predsedniku Kenediju u aprilu 1962. godine.

Ako uzmemo u obzir da je Vajsinger bio upućen u tračeve kao i da je voleo predsednika Kenedija, teško bi mogli da poverujemo da on za ove glasine nije saznao pre nego što je cela javnost to saznala tog proleća.

Zato je i značajan strip koji je objavljen u martu te godine. Ako je izašao u martu, onda je sigurno da rad na njemu bio završen do decembra predhodne godine, dakle mesecima pre nego što je veza između Kenedija i Merlin Monro postala „zvanična“.

Strip se dešava u Bizzaro svetu (svet u kome žive duplikati Supermena i Luis Lejn i u kome je sve obrnuto nego u našem svetu, tako da, na primer, tamošnji ljudi kao pozdrav dobrdošlice kažu 'doviđenja') tokom proslave Noći veštica gde se stanovnici ovog sveta maskiraju u ljude i jedni drugima, kao nestašluk, čine dobra dela. Kao maske Bizzaro stanovnici koriste likove komičara Džerija Luisa, bejzbol zvezde Mikija Mantlija, Džona Kenedija i Merlin Monro.

U stripu Bizzaro Kenedi i Bizzaro Monro se uveknalaze jedno pored drugog. Jedan drugi stripski urednik Majk Gold napisao je u svojoj kolumni da je o ovome pitao Vajsingera dve godine pre njegove smrti. Vajsinger je prvo bio ljut zbog pitanja, a zatim mu je rekao da je ovo prvi put da ga je neko pitao o ovome. To je bio njegov jedini odgovor.

Mi i danas ne znamo da li su autori ove epizode sa namerom hteli da nam sugerišu da su Kenedi i Monro bili u ljubavnoj vezi ili je ovo samo slučajnost u izboru četiri poznate osobe tog vremena.

U svakom slučaju ovo je još jedna poslastica za ljubitelje (stripskih) zavera.

ONRO I ZVANIČNO ZAJEDNO... U STRIPU

ČARLI BRAUN I S

U kratkom trejleru koji najavljuje novi film vidimo simpatičnog gubitnika Čarlija Brauna oko koga se glupira njegov pas Snupi.

Film bi trebalo da obeleži 65-godišnjicu od pojavljivanja ovog stripa koji je nacrtao Čarls Šulc. Planirano je da bude u 3D tehnologiji, a premijera je zakazana za 15. novembar 2015. godine.

NUPI STIŽU NA VELIKE EKRANE

„Radili smo na ovom projektu godinama“, rekao je Čarlsov sin Kreg Šulc koji je učestvovao u izradi scenarija. „Mislim da je konačno došlo vreme i tehnologija je tamo gde treba da bude da bi smo imali ovaj film. Presrećan sam što će ovaj film dostojno reprezentovati strip i nastaviti nasleđe mog oca.“

NOVI FILM NINDŽA KORNJAČE

U avgustu 2014. godine očekujemo premijeru novog filma o nindža kornjačama. Leonardo, Donatelo, Rafaelo i Mikelanđelo se vraćaju na veliko platno. Ovaj put to neće da budu gumene lutke kao što su to bile u filmovima iz devedesetih već CGI kreacije. Sada deluju kao da su stvarno upravo iskočili iz blatnjave kanalizacija Njujorka.

Zli Šreder i njegov klan Stopala su uspeli da korumpiraju sve u gradu – od policije do političara. Budućnost deluje sumorno sve dok četvorica braće ne izađu iz kanalizacije i zajedno sa hrabrom reporterkom Ejpril O'Nil i njenim kamermanom Vernonom ne odluče da spasu grad od Šrederovog demonskog plana.

SUPERMEN PONOVO UMIRE?

Iz DC-a su najavili novu priču o Supermenu zlokobnog naziva „Supermen: Doomed“ u kojoj će se kao protivnik Čoveka od čelika naći Dumsdej (Doomsday), čudovište koje je 1992. godine bilo odgovorno za Supermenovu smrt. Sadržaj priče se još krije od javnosti, a spekuliše se da će se Supermen pretvoriti u...nešto, a Lusi Lejn će nastaviti da jača svoje psihičke super-moći.

POVRATAK SENDMENA

Posle godtovo 25 godina od početka priče o Sedmenu on se ponovo vraća. Autor koji je i proslavio ovog stripskog junaka Nil Gejmen najavio je novi strip o Sedmenu. Gejmen je Sedmena radio od 1988. godine, sve do 1996. Ovo je prvi Gejmenov strip o Sedmenu nakon deset godina i "Sandman: Endless Nights". Nil Gejmen je uzeo superheroja iz sedamdesetih godina i od njega napravio jednu od najpoznatijih i najboljih grafičkih novela ikada. Glumac Džozef Gordon Levit je veliki fan ovog stripa i rekao je da bi želeo da producira i film o njemu. "Sandman: Overture“ je izašao ovog proleća, a rekacije čitalaca se očekuju uskoro.

SVI SPAJDERMENI U JEDNOM STRIPU

Marvel je i zvanično za novembar 2014. godine najavio petodelnu priču „Spider-Verse“ u kojoj će se naći svi Spajdemeni do sada. Autori su najavili da će se u ovom stripu naći svi Spajdiji koji su se pojavljivali u istoriji, oni iz paralelnih univerzuma, ali i neki novi.

LAJKUJTE NAŠU FACEBOOK STRANICU I PRATITE VESTI IZ SVETA KNJIŽEVNOSTI, STRIPA I POZORIŠTA

WWW.FB.ME/BOOKVAR.RS